

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”jag vill inte ses som halvkriminell”

- en kvalitativ studie om hur ungdomar i Biskopsgårdens identitetsskapande påverkas av medias bild av stadsdelen

SQ1562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Kandidatnivå

Höstterminen 2013

Författare: Sofia Häggendal Rosenqvist och Frida Johansson

Handledare: Manuela Sjöström

Abstract

Titel: "jag vill inte ses som halvkriminell" – en kvalitativ studie om hur ungdomar i Biskopsgårdens identitetsskapande påverkas av medias bild av stadsdelen

Författare: Sofia Häggendal Rosenqvist och Frida Johansson

Nyckelord: förort, ungdom, stigma, media, identitet

Vårt syfte var att undersöka hur medias bild av Biskopsgården påverkar identitetsskapandet hos ungdomar som bor där. Vi använde oss av en kvalitativ forskningsmetod och genomförde sex individuella intervjuer med ungdomar mellan 15 och 18 år. Efter en genomförd meningskoncentrering och tematisering av våra data, analyserade vi dem med hjälp av Jenkins teori om identitet, Goffmans stigmatiseringsteori, samt med Bourdieus begrepp fält, habitus och kapital. Vi fann att våra informanter inte tycktes identifiera sig med medias bild av Biskopsgården, utan att de tyckte att media överdriver eller förvränger bilden av stadsdelen. Det var även tydligt att de separerade medias bild från sina egna bilder, som präglades av gemenskap och en positiv identifikation. Våra informanter ansåg att människor som inte bor i förorter har fördomar om Biskopsgården, och att dessa är baserade på medias rapportering. Vidare fann vi att flera respondenter vet att de är stigmatiserade, men att de har en förmåga att inte internalisera stigma, på grund av att de främst rör sig i vad vi benämner förortsfältet. Dock fann vi även exempel att internalisering av stigma sker, genom att respondenterna på olika sätt försöker leva upp till omgivningens förväntningar. En annan intressant aspekt är symbolanvändandet; intervjupersonerna beskriver hur symboler som klädstil och språk varierar mellan olika förorter och mellan förorten och stan. Vår tolkning är att om vissa av dessa symboler visas öppet på stan är det detsamma som att stigma avtäcks, varför vissa av informanterna använder sig av strategier för att passera, det vill säga skyla stigma.

Innehållsförteckning

Förord.....	4
1 Inledning.....	5
1.1 Syfte och frågeställningar	6
Studiens relevans för socialt arbete.....	6
1.2 Begrepp.....	7
Förort.....	7
Identitet.....	7
Ungdom.....	8
1.3 Tidigare forskning	8
Bilden av förorten.....	8
Förorten i pressen.....	9
Miljonprogram och media	10
Social stigmatisering och självkänsla.....	11
Identitet och förort.....	12
2 Bakgrund	13
2.1 Biskopsgården.....	13
2.2 Biskopsgården i media	14
3 Teoretiska ramar	16
3.1 Identitetsskapande.....	16
3.2 Stigmatisering.....	17
3.3 Habitus, fält och kapital.....	19
4 Metod.....	21
4.1 Förförståelse.....	21
4.2 Materialbeskrivning.....	22
4.3 Urval	23
4.4 Bearbetning och analys	25
4.5 Etiska överväganden	25
4.6 Studiens tillförlitlighet och giltighet.....	27
4.7 Arbetsfördelning	28
5 Resultat och analys	29
5.1 Jag, vi och de andra	29
Klädstil som ett symboliskt uttryck	31
5.2 Media som roten till fördomar och stigmatisering	34
5.3 Förortsfältet: frigörande eller begränsande?	38
6 Slutsats.....	41
Identifikation med det ”verkliga” Biskopsgården	41
Separera sig själv från stigmat	41
Förortsfältets inverkan på internalisering av stigmat.....	42
Att skylta eller avtäcka	42
6.1 Vår studie i relation till tidigare forskning	43
6.2 Vidare forskning.....	44
7 Referenser.....	46

Bilaga:

1. Intervjuguide

Förord

Det har för oss båda varit väldigt givande, intressant och inspirerande att skriva denna uppsats.

Vi vill rikta ett stort och varmt tack till de anställda på fritidsgårdar och mötesplatser i Biskopsgården som underlättade vårt arbete mycket genom att bistå med tips och information likväl som med lokaler för våra intervjuer.

En viktig vägvisare i arbetet var vår handledare Manuela Sjöström. Ett stort tack till dig för råd och klarsynthet.

Till sist vill vi rikta vårt största tack till våra sex intervjupersoner. Utan er vilja att dela med er av er tid och era tankar hade vi inte kunnat genomföra denna studie. Ni är grymma och vi önskar er allt gott nu och i framtiden.

1. Inledning

I samband med att vi skulle inleda vårt C-uppsatsarbete pågick en intensiv medie-rapportering om ett antal våldshändelser i stadsdelen Biskopsgården i Göteborg. Det kändes som att det var och varannan dag kom rubriker om nya skottlossningar och om skadade och dödade unga människor. Det blev snart svårt att hålla reda på vad som hänt när och hur många separata skottlossningar rapporteringen egentligen handlade om. Här har vi valt ut ett axplock av de rubriker vi syftar på.

Göteborgsposten 2013-09-08: "Flera skott i Biskopsgården"

SR P4 Göteborg 2013-09-12: "De manifesterar mot våldet i Biskopsgården"

GT 2013-09-17: "Ny skottlossning i Biskopsgården"

Göteborgsposten 2013-10-17: "Skottlossning på Friskvåderstorget"

Göteborgsposten 2013-10-17: "En skjuten på Friskvåderstorget"

Göteborgsposten 2013-10-18: "Sex anhållna för skott i Biskopsgården"

Göteborgsposten 2013-10-18: "Friskvåderstorget: "Sköts från mer än ett håll"

Göteborgsposten 2013-10-19: "Våg av skjutningar i Göteborg"

Förutom att det i september och oktober 2013 utspelade sig flera skottlossningar i Biskopsgården har det i medierna uppmärksammats att det varit ovanligt många skottlossningar i hela Göteborg detta år jämfört med tidigare år. Enligt en kartläggning i Göteborgsposten (Var? När? Hur? Alla skottlossningar 2013, 2013) har 56 separata skottlossningar hittills ägt rum i Göteborg under år 2013. Dessa händelser ska ha lett till att åtta personer avlidit och 30 skadats (*ibid.*). Skottlossningarna har inträffat i skilda stadsdelar (*ibid.*), men vår upplevelse är att Biskopsgården har varit extra hårt drabbat, alternativt att skottlossningar i denna stadsdel har fått mer uppmärksamhet i media än de andra. Vi började fundera kring och intressera oss för denna medierapportering och vad den har för inverkan på Biskopsgårdens invånare.

En av oss har tidigare varit bosatt i Biskopsgården och har övervägande positiva erfarenheter från denna tid. Vid ett försök att genom en bobytersajt byta sitt dåvarande boende mot en annan lägenhet i Göteborg fick hon dock till svar att "Jag är ledsen men jag skulle aldrig i hela mitt liv vilja bo i Biskopsgården". Vi upplever att det generellt sett finns en diskrepans gällande uppfattningen om Biskopsgården mellan dem som själva varit eller är bosatta där och de som sällan eller aldrig varit där. Vi är av uppfattningen att medias rapportering är snedvriden och förstärker den allmänna uppfattningen om Biskopsgården som en "kriminell" och "farlig" stadsdel. Förutom att Biskopsgården räknas till en av Göteborgs socioekonomiskt svaga och mest utsatta stadsdelar, så har just denna stadsdel fått ett värstingrykte bland andra miljonprogramsområden¹.

I boken *Stigma* (2011) lägger sociologen Erving Goffman fram sina teorier kring begreppet med samma namn. Han menar att "de normala" i samhället tillskriver människor

---

¹ "Miljonprogrammet: sammanfattande benämning på den bostads- och bostadsbyggnadspolitik som bedrevs i Sverige under perioden 1964–75." (Nationalencyklopedin odat. c)

inom avvikande grupper olika stigmat. Dessa stigmat grundar sig på icke önskvärda egenskaper hos denna grupp. En stigmatiserad persons individuella egenskaper reduceras och personen blir till en stereotyp med stora svårigheter att hävda sina unika, positiva egenskaper. Individerna kan, beroende på vad stigmat utgörs av, i olika grad välja att avtäckas sitt stigma eller försöka skyla det för att smälta in i normen. Stigmatiseringen riskerar att reducera de drabbades livsutrymme på grund av "de normalas" fördomar och diskriminering. Ett stigma kan grundas på allt från hudfärg och etnicitet till funktionsnedsättningar, sjukdomar och ålder (Goffman 2011).

Flera studier vi tagit del av gör gällande att det finns en diskrepans mellan hur människor som själva bor i stadsdelar liknande Biskopsgården upplever sin stadsdel och dess invånare, och hur omgivningen uppfattar desamma (se kapitlet *Tidigare forskning*). Med stigmatiseringsteorin i bakhuvudet kom vi att fundera över hur den bild media producerar av Biskopsgården påverkar de ungdomar som växer upp i stadsdelen och deras identitetsskapande. Hur hanterar man den bild av Biskopsgården som media sprider i samhället, och hur påverkar detta det egna identitetsskapandet?

Detta område har vi valt att undersöka genom kvalitativa intervjuer med ett antal ungdomar bosatta i Biskopsgården. Vad vi funnit och förstått genom att analysera våra samtal med dessa ungdomar presenteras i denna uppsats.

1.1 Syfte och frågeställningar

Vår uppfattning är att medias rapportering bidrar till fördomar i samhället och verkar stigmatiserande för människor i olika samhällsgrupper. Vårt syfte med den här studien är att undersöka hur ungdomar i Biskopsgårdens identitetsskapande påverkas av den bild media förmedlar av den egna stadsdelen.

Vi har arbetat utifrån följande frågeställningar:

1. På vilket sätt identifierar sig ungdomar i Biskopsgården med medias bild av deras stadsdel?
2. Hur hanterar de denna bild i sitt identitetsskapande?

Studiens relevans för socialt arbete

Vi tror att vårt undersökningsämne är relevant för det sociala arbetet då vi ser det som viktigt för oss och andra socialarbetare att förstå vad stigmatisering kan leda till; vilka konsekvenser ett stigma kan få för individen, gruppen och samhället. Vår studie rör unga människor som är mitt uppe i sitt identitetsskapande. Just ungdomstiden ser vi både som en skör och viktig period av livet, då det till stor del är då individen formar sin personlighet och identitet. Vi tänker att det i ett rent förebyggande syfte kan vara av intresse att förstå hur ett stigma kan påverka individer redan i unga år, då det i stigmatiseringsprocessen finns en risk att människor som har belagts med ett stigma internaliserar det och börjar agera som de förväntas agera. Dessa förväntningar på individen kan vara av mycket negativ karaktär och kan i vissa fall på sikt leda till en kriminell karriär.

Vår uppsats torde intressera den som arbetar med ungdomar i allmänhet och med ungdomar som bor i förorter i synnerhet. Vår förhoppning är att vår studie ska vara en hjälp när det kommer till att kunna tolka och förstå vissa ungdomars beteende. Särskilt viktigt är det kanske just nu, när Biskopsgården har varit i "hetluften" och människor som inte bor där utifrån medias rapportering skapar en bild av stadsdelen och de som bor där. Vi kan inom ramen för den här uppsatsen inte svara på vilka konsekvenser stigmatisering får på individer, grupper och samhällen i allmänhet, men vi kan ge en inblick i hur ett stigma *kan* upplevas och hanteras.

1.2 Begrepp

Förort

Begreppet *förort* definieras enligt Nationalencyklopedin (odat. a) som ett "avgränsat samhälle eller bostadsområde inom en större stadsregion". Vi vågar dock ta definitionen ett steg längre och säga att man i vardagligt tal med begreppet *förort* inte syftar på centrala delar av en stad utan snarare bostadsområden i utkanten av staden. Begreppet *förort* kan innebära allt från socioekonomiskt starka villaområden även kallade *villaförorter* (Nationalencyklopedin [odat. b] beskriver Djursholm som en sådan), till miljonprogramsområden med hög arbetslöshet och låg socioekonomisk status.

När vi i den här uppsatsen använder oss av begreppet *förort* syftar vi på den senare innebörden; miljonprogramsområden. Nationalencyklopedin (odat. c) definierar *miljonprogrammet* som en "sammanfattande benämning på den bostads- och bostadsbyggnadspolitik som bedrevs i Sverige under perioden 1964–75". Rent geografiskt och organisationsmässigt kan en *förort* i vardagligt tal vara en stadsdel eller ett bostadsområde i storstadskommunen, alternativt en kranskommun till en storstad. Begreppet *förort* i denna uppsats skiljer inte på stadsdelar och egna kommuner; det är områdets socioekonomiska status som är av relevans i vår studie.

Identitet

För att förklara *identitet* som begrepp har vi valt att använda två definitioner från Nationalencyklopedin. Den första är en individuellt inriktad definition och här blir förklaringen att *identitet* betyder självbild och medvetenhet om sig själv som en unik individ. *Identitet* kan handla såväl om att i grunden vara densamma, trots olika livshändelser, och att bara ha ett *jag*, som att vara medveten om den egna personligheten; att livets erfarenheter har format personligheten (odat. d). Den andra definitionen har en kulturell och socialantropologisk ansats och syftar på personers eller grupperns egen identifikation med en bestämd kultur, grupp eller nation (odat. e) Vi vill betona att när vi i denna uppsats talar om *identitet* tänker vi oss en icke statisk *identitet* som hela tiden formas och omformas genom interaktion med andra. För en mer utförlig definition se kapitlet *Teoretiska ramar*.

Ungdom

Ungdom definieras av Nationalencyklopedin som att vara en ung, vanligtvis mellan ca 15 och 30 år gammal, människa. Begreppet kan även syfta på gruppen unga personer i tonåren eller tidig 20-årsålder (odat. f). I denna uppsats syftar vi huvudsakligen på unga personer i tonåren när vi använder begreppet *ungdom*.

1.3 Tidigare forskning

Den tidigare forskning vi har valt att presentera består av olika studier som påvisar hur stigmatiserande och stereotypifierande bilder påverkar individers identitetsskapande. Inte minst är det viktigt för oss att anlägga ett inifrånperspektiv på det här avsnittet, det vill säga att vi väljer ut forskning där människor som bor i förorter kommer till tals. Under processen då vi sökte efter relevant tidigare forskning utifrån våra frågeställningar och nyckelbegrepp fann vi mycket forskning som berör identitetsskapande hos ungdomar. Vi fann avhandlingar om stigmatiseringsprocesser i förorter och vi hittade vetenskapliga artiklar om medias påverkan på identiteten. Alla dessa begrepp och processer tycks vara väl utforskade utifrån en mängd ansatser. Det vi inte fann däremot var relevanta studier om hur ungdomar i förorters identitetsskapande påverkas av medias negativa (och ofta stigmatiserande) bild. Att vi inte fann någon sådan samlad bild har påverkat vår formulering av frågeställningar och syfte och vi anser att det motiverar vårt syfte.

Bilden av förorten

Studie nummer ett, som är en rapport utgiven av Integrationsverket, TCO och Gringo, anser vi vara väsentlig då den tar upp hur personer som bor i invandrarrika förorter själva ser på medias skildringar av förorter. Rapporten bekräftar även vår syn på medias rapportering, det vill säga att den stereotypifierar och stigmatiserar. Slutligen anser vi att rapporten är väsentlig utifrån våra frågeställningar, då vi är intresserade av hur medias rapportering kan påverka ungdomar som bor i förorten Biskopsgårdens identitetsskapande. Vi menar även att statistiken som framkommer i rapporten är av intresse utifrån våra frågeställningar, då den visar att de tillfrågade i studien säger att förorten skildras negativt i media.

I *Bilden av förorten* (2005) kommer Mats Wingborg fram till att nästan hälften av medborgarna i de invandrarrika förorterna Hjällbo, Rinkeby och Rosengård anser att deras förorter skildras negativt i media. Vanligast är denna uppfattning i åldersgruppen 15-29 år. En majoritet av alla tillfrågade menar att den mediala bilden av förorten är felaktig. Särskilt negativ tycker en majoritet av informanterna att medias skildring av "invandrarkillar" är, även på denna punkt är det oftare unga än äldre som anser att mediabilden är negativ. Wingborg menar att bilden av våldsbenägna och farliga invandrarkillar leder till en social uteslutning och kan i värsta fall bli en självuppfyllande profetia. Vidare menar han att det faktum att det särskilt är de unga som tycker att mediabilden är felaktig, kan ses som ett tecken på glappet mellan den egna bilden av verkligheten och den mediala bilden blir allt starkare och mer cementerad.

Förorten i pressen

Nästa studie är en doktorsavhandling genomförd i Finland. Genom författarens egen sammanfattning av sin avhandling (Roivainen 2004) får vi ta del av icke-svensk forskning vars resultat bekräftar de teorier som framkommer i de svenska studier vi tagit upp. Roivainens studie är relevant för vår uppsats då den analyserar medias konstruktion av begreppet "förort", hur media använder sig av stereotyper i beskrivningen av offer och förövare samt hur invånarna själva ser på medias framställning av deras förort. Då vi i vår uppsats både utifrån våra egna och utifrån våra respondenters uppfattningar utgår ifrån att medias bild av Biskopsgården är odynamisk och i stor utsträckning bidrar till omgivningens fördomar om stadsdelen får vi i Roivainens (2004) avhandling akademiskt stöd för denna uppfattning.

I kapitlet *Förorten i pressen - Om den finländska förortsdiskussionen* presenterar Irene Roivainen (2004) sin doktorsavhandling *Sockerbiten mitt i Skogen. Förorten som en dagstidningskonstruktion* från 1999. Hon beskriver hur hon i avhandlingen har studerat den finska förorten som en textuell kategori som är konstruerad av offentligheten (Roivainen 2004). Hon granskade då artiklar från Finlands största dagstidning *Helsingin Sanomat*. Roivainen använde sig av en kvalitativ analysmetod som kallas *diskursiv kategoriforskning*, som enligt henne till skillnad från klassiska och naturliga kategorier inte lösgör materialet från det kontextuella sammanhanget och inte tolkar beskrivningarna som direkta referenser av verkligheten (*ibid.* s. 197). Roivainen menar att nyhetsflödet inte speglar en verklighet, utan skapas genom noggranna urval och tolkningar i en journalistisk process (Roivainen 2004). Vidare skriver hon att "den offentlighet som tidningarna skapar kan ses som en institutionell arena, där de samhällseliga fenomenen identifieras, tolkas och definieras" (*ibid.* s. 200-201). Hon menar att när tidningarna till synes berättar om enskilda människor, berättar de snarare om kategorier som läsarna lätt kan identifiera sig med, exempelvis "mamma", "mördad" eller "betongförort", vilket ger läsarna en förenklad bild av tillvaron (Roivainen 2004).

Roivainen finner i sin avhandling bland annat att förorten har konstruerats till förort genom den offentliga diskursen. Hon förnekar inte att det finns problem i förorten, men menar att det "annorlundaskap" som förorten stämplat med har mer att göra med den offentliga värld som definierar den än med själva förorten i sig (Roivainen 2004). Hon beskriver hur media i miljonprogrammets begynnelse romantiserade kring de rymliga förorterna med sina stora grönytor och moderna lägenheter. I mitten av 90-talet hade dock den offentliga diskursens beskrivning av den moderna förorten förändrats till att handla om en "urban slum" (*ibid.*). Media skrev om hur arbetslösheten och beroendet av stöd från sociala myndigheter i förorten agerade norm och gick i arv från gammal till ung (*ibid.*). Roivainen (2004) tar upp hur offentlighetens tolkningsföreträdare på ett ensidigt sätt har konstruerat förorten och beskriver hur dess invånare när de bereddes plats att yttra sig i *Helsingin Sanomat* försvarade sitt bostadsområde och uttryckte sorg över den stämpel som utomstående satt på det samma.

Miljonprogram och media

Den tredje studien vi har valt ut är en rapport utgiven av Integrationsverket och Riksantikvarieämbetet, som vi anser vara väsentlig då den berör tolkningsföreträde och det avstånd som ofta finns mellan forskare och de individer som studeras, när det görs forskning om invandrarrika områden. Det *vi och de*-tänk som presenteras i denna studie har vi försökt att ha i bakhuvudet under tiden som vi har skrivit den här uppsatsen, för att försöka undvika att själva hamna i denna fälla. Vidare är denna rapport intressant då den berör hur processerna kategorisering, stigmatisering och segregation är sammanlänkade. Vi anser även att denna rapport är väsentlig då den förklarar hur bilden av förorten byggs upp och förmedlas av utomstående aktörer; den bild som vi i våra frågeställningar vill veta hur ungdomar förhåller sig till i sitt identitetsskapande.

I *Miljonprogram och media: föreställningar om människor och förorter* (2002) utpekas tolkningsföreträde som ett problem; det är inte de boende själva som beskriver sin bostadsmiljö på ett negativt sätt, utan det är olika professionaliteter som har tagit på sig uppgiften att göra tolkningar och beskrivningar. Enligt författarna skulle vilket bostadsområde som helst som djupstuderades och tolkades utifrån olika discipliner, uppvisa en mängd problem, men de senaste 30 åren är det främst förorten som har studerats på det här sättet. Bilden av förorten är så fixerad att det är svårt att tränga igenom med andra synsätt. Ericsson, Molina och Ristilammi visar att massmedias bevakning av dessa områden vänder sig till en svensk, "icke-invandrapublik". Invandrarna blir till objekt som besöks, beskrivs och det kommer förslag om hur man kan åtgärda dem. Problemen formuleras, och stöds med statistik, på ett sådant sätt att läsaren får känslan av att områdena är problematiska eller farliga.

Vidare menar Ericsson, Molina och Ristilammi att förorten har kommit att symbolisera *det andra*. Media tillskriver miljön och människorna som bor där vissa egenskaper som särskiljer dem från resten av samhället, vilket i sin tur möjliggör ett berättande utifrån stereotyper. När journalister skriver om förorten antar de en kolonial blick; de vill visa upp det annorlunda för de som lever "ute i verkligheten", vilket skapar en symbolisk gränsdragning mellan de som befinner sig innanför och de som befinner sig utanför den. Förorterna har kommit att betraktas som en icke-normalitet; de har fått en position som kan jämföras med den plats som avvikelse har i samhället. Ericsson et al. menar att kolonialismen inte tillhör det förflutna, utan att den märks förutom i ekonomin i konstruktionen av kulturer och identiteter, där det finns en hierarkisk ordning som marginaliserar, isolerar och gör de Andra till objekt. Det finns även en föreställning om att centrum får definiera periferin. Journalister och forskare åker *ut* till förorten för att avmystifiera den, vilket kan jämföras med den koloniala utforskaren.

Massmedierna har enligt Ericsson et al. (2002) en central roll i offentligheten och de har en stor roll i produktionen av betydelser och värderingar. Att läsa tidningen kan ge en vetskap om vad som händer på platser man sällan besöker. När media gång på gång avbildar människor och miljöer på ett stereotypt sätt får det vissa effekter hos läsaren, vars synfält blir begränsat och gör det svårt att se något annat än de inpräntade bilderna. Genom denna process bidrar media till att forma omgivningens syn på förortsområden. Läsaren som inte har någon egen erfarenhet av förorter blir utlämnad till de beskrivningar hen tar del av genom media.

Den stigmatisering Ericsson et al. beskriver bidrar till att försvåra integrationsprocesser genom att människor kategoriseras. Stigmatiseringen resulterar i negativa konsekvenser för invandrade personer och deras barn, till exempel på arbets- och bostadsmarknaden, i politiken och inom rättsväsendet.

Social stigmatisering och självkänsla

I den vetenskapliga tidskriften *Psychological Review* publicerades 1989 artikeln *Social stigma and self-esteem: The self-protective properties of stigma (Social stigmatisering och självkänsla: Stigmats självskyddande egenskaper* [författarnas översättning]) (Crocker och Major 1989). Författarna till artikeln presenterar sin avhandling som består av en genomgång av forskning som behandlar effekter av social stigmatisering och vilka konsekvenser dessa har för den globala självkänslan. Författarna menar att psykologiska teorier ofta förutspår att människor som är belagda med stigma har låg självkänsla då mycket forskning visar på att medlemmar av stigmatiserade grupper oftast är medvetna om sitt stigma och därmed torde utveckla en negativ självbild (Crocker och Major 1989). De hänvisar även till omfattande forskning som visar på att medlemmar av en stigmatiserad grupp utifrån andras fördomar och förväntningar kan börja uppträda så som förväntas av dem, detta även om de inte är medvetna om stigmat. Detta fenomen kallas självuppfyllande profetia (Crocker och Major 1989). Å andra sidan, hävdar författarna, visar den empiriska forskningen på ämnet något annat: författarna menar i artikeln att ett medlemskap i en stigmatiserad grupp innefattar "självskyddande" (self-protective) faktorer, vilket gör att självkänslan kan bevaras. Författarna fokuserar inte på någon särskild stigmatiserad grupp utan hänvisar till olika sociala kategorier i samhället som ofta är föremål för stigmatisering; svarta (blacks), kvinnor, blinda och människor med deformerade ansikten med flera (Crocker och Major 1989). Artikeln behandlar således stigmatisering som social företeelse, oavsett vilka stigmat vi talar om. Crocker och Major (1989) definierar en stigmatiserad grupp som en social kategori som har gentemot normen avvikande attribut och ofta faller offer för stereotypifierande fördomar och diskriminering och som inte sällan erhåller lägre ekonomiska medel än normen. Författarna använder sig av begreppet "utgrupp" för att benämna en annan grupp än den egna, av författarna kallad "ingrupp", oavsett om vi pratar om en stigmatiserad grupp eller en normativ grupp.

Vi finner denna studie mycket relevant och intressant för vårt undersökningsämne, då vårt syfte är att undersöka vilken påverkan medias rapportering om Biskopsgården har på ungdomar från Biskopsgårdens identitetsskapande. Självkänslan spelar som mycket annat en betydelsefull roll i identiteten. Crocker och Major (1989) föreslår i sin artikel tre strategier genom vilka individer i stigmatiserade grupper skyddar sin självuppfattning och bevarar den positiv: a) att hänvisa till att negativa associationer om den egna gruppen beror på fördomar b) att jämföra sig och sina prestationer med medlemmar av den egna gruppen och inte med den ofta mer gynnade "utgruppen" och c) att selektivt förminska de egenskaper i den egna gruppen som anses dåliga och högt värdera de positiva egenskaper som utmärker den egna gruppen.

Identitet och förort

Som avslutning på detta kapitel vill vi komplettera den tidigare forskningen med en studie i form av en uppsats som ligger nära vår vad gäller syfte och frågeställningar. Andrade och Doudniks (2013) fjärde frågeställning är nästintill identisk med vårt syfte; att undersöka hur ungdomars identitetsskapande påverkas av medias bild av det egna bostadsområdet. Det finns dock skillnader i studiernas genomförande. Dels studerar vi olika geografiska områden, två olika förorter som ligger utanför två olika svenska storstäder, vilket kan göra att förhållandena är olika, men framför allt studerar Andrade och Doudnik (2013) identitet på en kollektiv nivå, medan vi främst är intresserade av identitetsskapande på individnivå. Andrade och Doudniks studie är en kandidatuppsats, vilket gör att den tappar tyngd i förhållande till avhandlingar och andra studier på högre akademisk nivå. Vi har idogt sökt inom forskningsfältet för att finna tyngre studier vars syfte kommer lika nära vår egen studie, men inte funnit någon som ligger lika nära som denna. På grund av detta har vi valt att här, som en avrundning på kapitlet, delge resultaten i Andrade och Doudniks uppsats.

I kandidatuppsatsen *Identitet och förort - Hur den stigmatiserade förorten kan påverka identitetsskapandet hos ungdomar* (2013) undersöker Daniela Andrade och Anna Doudnik hur den stigmatiserade förorten kan påverka identitetsskapande hos ungdomar som är bosatta i Rågsved utanför Stockholm. Ungdomarna i studien menar att media ger en väldigt ensidig bild, att de målar upp Rågsved som ett dåligt område att bo i och att detta skapar ett glapp mellan Rågsvedsborna och människor som inte känner till området. Intervjupersonerna i uppsatsen är medvetna om Rågsveds dåliga rykte, men de ser inte det som ett hinder för dem, då gemenskapen i området väger tyngre. Gemenskapen påverkar identitetsskapandet mer än vad medias bild gör. Detta resultat samklingar med resultaten i vår studie. Dock, menar Andrade och Doudnik, vill ungdomarna gärna förklara för utomstående hur verkligheten i deras bostadsområde ser ut, vilket författarna tolkar som att stigmatiseringen i viss mån påverkar identiteten. Att den inte har större påverkan menar författarna är något som skiljer sig från annan forskning på området, vilket kan motivera vidare forskning. I vår studie går vi steget längre i analysen och föreslår en möjlig förklaring till varför stigmatiseringen inte påverkar identitetsskapandet i högre grad.

2. Bakgrund

I detta kapitel börjar vi med att ge läsaren en allmän bild av Biskopsgården, för att gå vidare till att ge en bild av hur Biskopsgården framställs i media. Vi försöker att beskriva Biskopsgården utifrån olika perspektiv och faktorer för att ge en så dynamisk bild av området som möjligt. Vår avsikt med att ge dessa bilder är att läsaren lättare ska kunna sätta in våra resultat i ett sammanhang.

2.1 Biskopsgården

Biskopsgården är en stadsdel som ligger på Hisingen i Göteborg. Rent organisatoriskt tillhör Biskopsgården, tillsammans med Torslanda, Västra Hisingens stadsdelsförvaltning. Biskopsgården bebyggdes till största delen under miljonprogrammet och består av övervägande del hyresrätter, men även bostadsrätter och småhus (Göteborgs stad 2012). Under 1950- och 60-talen var arbetskraftsinvandringen till Biskopsgården hög, vilket gav stadsdelen en "invandrarprägel". Andelen yrkesverksamma var högre än genomsnittet i riket, och så var även medelinkomsten. Under 80- och 90-talen moderniserades Biskopsgården på flera sätt (Ålfvåg et al. 2008). Befolkningsmässigt har Biskopsgården en stor andel invånare som är födda utomlands. Höginkomsttagarna är få, medan talen för såväl försörjningsstöd, arbetslöshet och ohälsa är höga (Göteborgs stad 2012).

Enligt Västtrafik (odat.) tar det 14-15 minuter att åka till Biskopsgården med någon av de tre spårvagnslinjer som går från Brunnsparken i centrala Göteborg. I Biskopsgården finns samhällsservice i form av bibliotek, grundskola, folkhögskola, barnavårdscentral, förskolor och öppen förskola samt rekreatiomsområdet Svarte mosse med motionsspår, bryggor, grönområden och lekplatser (Göteborgs stad 2012b). Ett flertal matbutiker och service såsom apotek, postombud och gym finns kring stadsdelens tre torg. Västra Hisingens socialkontor är beläget i stadsdelen. Det finns en fritidsgård som vänder sig till barn och ungdomar i årskurs 4-9 samt Sjumilahallen kulturhus där det erbjuds både sport och kultur för barn och vuxna. Inom den närmsta framtiden kommer även en ny fritidsgård som vänder sig till ungdomar i gymnasieåldern att öppna vid Vårväderstorget (sektorchef Kultur och fritid Västra Hisingen; Michael Göransson, personlig kontakt, 2013-11-18). I stadsdelens finns ett 90-tal aktiva föreningar, varav ett 50-tal med inriktning på kultur, politik och hobby. Ett 20-tal av dem är idrottsföreningar och ett 15-tal pensionärsföreningar (Ålfvåg et al. 2008).

2.2 Biskopsgården i media

En googling den 15 oktober 2013 på sökorden *biskopsgården göteborg*, med avgränsning på nyheter, ger följande träfflista:

1. Tågade mot våldet i Biskopsgården
2. Misstro mötte makthavarna i Biskopsgården
3. Biskopsgården - tillbaka på ruta ett
4. Vill ha polisstation i Biskopsgården
5. Många frågor på stormötet i Biskopsgården
6. Skottlossning mot lokal i Biskopsgården
7. Misstänkt skottlossning i Biskopsgården
8. Polisen kopplar ihop fem mord
9. Brödraskaror slåss i gängens haschkrig
10. Så skulle bilden av området förändras

En googling samma datum och med samma ramar men med sökordet utbytt mot *majorna göteborg* ger följande träffar:

1. Fotbollsfilosofen i Majorna
2. En ny stadsdel planeras i Majorna
3. Träd vandaliserade i Majorna
4. Nya idéer om nyanlända elever
5. Spice ökar bland unga som tar droger i Göteborg
6. Debatt: Nyanlända barn behöver en bättre inskolning
7. Bangatan 10 fortsätter att förfalla
8. Nödop från äldreomsorgen
9. Dhano hjälpte skjutne 30-åringen i Bergsjön
10. Svinga en bägare på nya Ölstugan Lejonet

Det är inte svårt att bara i en sådan här enkel sökning se vilka nyheter media uppmärksammar i Biskopsgården. Nyheterna från Majorna innefattar både droger, äldreomsorg, hjältar, nybyggen och fotboll. Biskopsgården lider varken brist på fotbollsföreningar eller nybyggnationer, men det är våldet och kriminaliteten som får ta plats i media. Margareta Sjöholm, Biskopsgårdsbo och mångårig projektledare för Bo Bra-processen i stadsdelen, berättar uppgivet om sina många försök att ta upp de positiva aspekterna av stadsdelen i sina möten med media, och om hur journalisterna ändå alltid tycks vilja betona stadsdelens svårigheter och dåliga rykte (personlig kontakt, 2013-09-26).

I september 2013 drabbades Biskopsgården av ett antal skjutningar mot personer och byggnader, vilket bland annat resulterade i två unga människors död. Ett par veckor efter dödsskjutningarna publicerade Göteborgsposten ett söndagsreportage där både Margareta Sjöholm och en av stadsdelens många fotbollsföreningar omnämndes och uttalade sig. Vårt samtal med Margareta äger rum innan reportaget har publicerats och hon uttrycker då inga större förhoppningar om några annorlunda, mer positiva vinklingar i detta reportage. Här följer ett utdrag ur reportaget:

Rubrik: Biskopsgården - tillbaka på ruta ett

Ingress: Sommaren var lugn. Men med hösten kom våldet och de svarta rubrikerna tillbaka. Skottlossning på öppen gata, två unga män döda. En stadsdel som lagt miljoner

*på att förbättra sitt rykte är tillbaka på ruta ett.
(Bozinovska & Olsson, 2013a)*

En sammankopplad artikel låter oss veta hur mycket pengar som satsas i stadsdelen:

Rubrik: Utsatt stadsdel har fått miljoner

Ingress: De senaste 15 åren har hundratals miljoner plöjts ned i projekt i Biskopsgården. Stadsdelen får beröm för att ha snyggat upp gator och torg, men arbetslösheten skenar och utanförskapet är cementerat.

(Bozinovska & Olsson, 2013b)

Utan att ha gjort någon ingående analys av ovanstående citat så upplever vi att många ordval och formuleringar är dramatiska och att texterna andas hopplöshet och elände. I samma exemplar av Göteborgsposten publiceras även en krönika skriven av en av ledamöterna i Biskopsgårdens ungdomsråd. Hon skriver bland annat:

Jag har hört skottlossningar flera gånger och självklart blir jag rädd, och det är sant att folk dör. Men att höra att det är ett dåligt ställe att bo på eller att "hänga" runt på gör mig bara arg. Det är som att man på grund av att någon dör smutskastar området som jag och många andra har vuxit upp i. Det kunde ha hänt precis var som helst och det gör det, men på något sätt känns det som att det just precis är Biskopsgården som smutskastas hela tiden.

(El Emam, 2013)

Vad som är negativ nyhetsrapportering och positiv sådan kan man förstås ha olika uppfattningar om. Det skulle vara fel att påstå att media odelat rapporterar om våldshändelser från Biskopsgården och inte uppmärksammar det som görs för att få stopp på våldet. Bland nyhetsrubrikerna vi citerade i inledningskapitlet syns rubriken "De manifesterar mot våldet i Biskopsgården". Denna rubrik i sig kan såklart ses som en positiv typ av rapportering. Det vi dock vill poängtera knyter an till träfflistorna vi presenterade i början av det här avsnittet: rapporteringen är onyanserad och tenderar att kretsa endast kring våldet. Trots att den aktuella rubriken ur en vis synvinkel kan ses som positiv rapportering innehåller den alltså orden "våld" och "Biskopsgården". Oavsett om man skriver om ett inträffat våldsdåd eller om hur eldsjälarna jobbar för att minska våldet, så får man ändå anta att båda artiklarna för tankarna till våldet i stadsdelen och förstärker uppfattningen om Biskopsgården som en kriminell och farlig stadsdel.

3. Teoretiska ramar

För att kunna analysera vår empiri och svara på våra frågeställningar, har vi valt ut tre olika teorier, eller delar av teorier för att vara korrekta. Den första teorin, Jenkins (2008) identitetsteori valde vi ut i ett tidigt skede, då vi efter ett första utkast till frågeställningar insåg vikten av en teori som stöd för att förklara och analysera identitetsskapande. De andra två, Goffmans (2011) stigma och Bourdieus (Järvinen 2003) fält, habitus och kapital, valde vi ut under tiden som vi började tematisera våra intervjuresultat och fann att stora delar av resultaten tydde på stigmatisering och på att denna process hade inverkan på vilka fält respondenterna rör sig i.

3.1 Identitetsskapande

Då våra frågeställningar inkluderar *identifikation* och *identitetsskapande* ser vi det som en självklarhet att vi i vår analys av empirin måste använda oss av en teori som hjälper oss att förklara vad identifikation innebär och hur identiteten påverkas av yttre faktorer som kompisgruppen och omgivningen. Vi hade från början tankar på att använda oss av en mer utvecklingspsykologisk teori, men insåg snart att en sådan skulle ha för lite fokus på samspelet med andra. Vårt val föll därför på Richard Jenkins socialpsykologiska teori om identitetsskapande, i vilken han förklarar hur individer skapar sina identiteter i samspel med andra; både med gruppen och med sociala institutioner.

Identitet är enligt Jenkins (2008) inte ett ting som bara finns till, utan begreppet innefattar aktivitet; det måste alltid etableras. Termen används för att klassificera individer och för att själv associera sig med någonting eller med någon, båda delarna innefattar handling och det senare innehåller även reflexivitet. Jenkins (2008) menar att alla mänskliga identiteter per definition är sociala identiteter. När vi identifierar oss själva och andra är interaktion alltid involverad: vi är överens eller oense, vi kommunicerar och förhandlar osv. Identitet är en social konstruktion, som skapas i en process av interaktion och inom institutioner. Vad betyder då begreppet identifikation? Jenkins (2008) definierar identifikation som sättet på vilket individer och kollektiv utmärks i deras relationer med andra individer och kollektiv.

Identitet handlar om förståelsen av vilka vi är och vilka andra människor är, samt om andras förståelse av sig själva och av andra. Världen skulle bli obegriplig om vi inte hade en aning om vilka andra är och vilka vi själva är, varför något av det första vi gör när vi möter en främling är att försöka identifiera henom och placera henom i våra *tankekartor* (mindsapes). Till vår hjälp har vi exempelvis kroppstyp, kläder, språk, svar på frågor vi ställer och information från tredje part.

Jenkins (2008) syn på individuell och kollektiv identifikation är att dessa i viktiga avseenden är lika, att de inte är skilda från varandra och att såväl individuell som kollektiv identifikation kommer till genom interaktion. Individuell identifikation innebär att individer, genom interaktion och genom institutionaliserad stämpling, skiljs ut från andra individer. Det handlar dock inte bara om åtskillnad, utan även om likheter. Kollektiv identifikation handlar om individer som i något avseende är lika varandra.

Människor måste ha någonting signifikant gemensamt, uppenbart eller mer vagt, för att vi ska kunna tala om att de tillhör ett kollektiv. Den likhet de uppstår kan inte synas utan att de samtidigt skiljer ut sig från andra - inkludering förutsätter exkludering.

Jenkins (2008) skiljer på *primär* och *sekundär avvikelse*. Primär avvikelse handlar främst om avvikande handlingar; vi gör alla avvikande handlingar ibland, men vi *är* för den skull inte avvikande personer, utan handlingarna kan vara beroende av yttre omständigheter. Dessutom sitter avvikelsen till stor del i betraktarens öga. Sekundär avvikelse innebär att en person som gör avvikande handlingar blir stämplad som en avvikare och sedermera internaliserar denna syn på sig själv och börjar identifiera sig själv som avvikande. Denna identifikation kan leda till att en individ gör vad Jenkins kallar en *avvikarkarriär*. Identiteten som avvikare kan få konsekvenser som att individen gör lagöverträdelser.

Jenkins (2008) ser vissa svagheter hos Goffmans teori om stigmatisering. Han menar att det behövs ta mer hänsyn till individers förmåga att stå emot extern identifikation. Det är även nödvändigt med mer fokus på beslutsfattandet hos individen som ses som avvikande.

Det finns enligt Jenkins (2008) två olika former av kollektivitet, och därmed två typer av kollektiv identifikation. Medlemmarna av ett kollektiv kan antingen identifiera sig som sådana; de vet vilka (och vad) de är, eller så är de ovetande om sitt medlemskap eller om att kollektivet över huvud taget existerar. I det första fallet finns kollektivet för att medlemmarna erkänner det, i det andra finns det för att det erkänns av andra. När vi är inne på kollektivitet kan det vara angeläget att förklara distinktionen mellan grupp och kategori. Jenkins menar att en kategoris varande bestäms av personen som definierar kategorin; om en person har en viss lön sorteras hen in i en viss kategori när det kommer till taxering, för att staten har bestämt att dessa kategorier skall finnas. En grupp definieras av medlemmarnas relationer. Om det är en kategori vi har att göra med behöver medlemmarna inte vara medvetna om deras kollektiva identifikation. Dock är det värt att nämna att det rent generellt inte är någon hemlighet för medlemmarna att de tillhör en viss kategori.

3.2 Stigmatisering

Erving Goffmans (2011) teori om stigmatisering har vi valt för att kunna förstå hur det kommer sig att individer beläggs med ett stigma; vilka faktorer som bidrar till stigmatisering, hur ett stigma kan internaliseras och vilka strategier individer kan använda sig av för att hantera ett stigma. Utifrån den tidigare forskning vi presenterade i kapitel 1.3 har vi förstått att medias skildringar av förorter kan leda till att personer som inte själva bor i förorter får fördomar om förorter och de som bor där, och att det i förlängningen kan leda till stigmatisering. Då våra frågeställningar handlar om hur ungdomar i Biskopsgården identifierar sig med medias bild, som vi i kapitel 2.3 ger exempel på, anser vi att teorin om stigmatisering blir ett relevant verktyg.

När en okänd människa befinner sig i vår närvaro, kan vi notera att hen besitter någon egenskap som gör hen olik andra personer i den sociala kategorin hen tillhör, en egenskap som inte är så önskvärd. Genom att personen har denna egenskap, reduceras

hen i vårt medvetande från en fullständig och vanlig människa, till en utstött. Det innebär enligt Goffman (2011) ett *stigma* att stämplas på detta vis, särskilt om den vanhedrande effekten är omfattande. Mellan den virtuella och den faktiska identiteten skapas en diskrepans. Goffman (2011) använder alltså termen stigma som en benämning på en egenskap som är djupt misskrediterande. Det bör dock betonas att det handlar om relationer, snarare än om egenskaper: en egenskap som stigmatiserar en individ i ett sammanhang, kan i ett annat vara en önskvärd egenskap som bekräftar en gruppstillhörighet. En person behöver heller inte veta att hen har ett stigma förrän hen byter miljö.

Goffman (2011) beskriver tre typer av stigma: 1) missbildningar av olika slag 2) fläckar på den personliga karaktären som kan uppfattas som viljesvaghet, onaturliga lidelser, förrädiska trosföreställningar eller bristande hederlighet (mer konkreta exempel: psykiska störningar, underliga böjelser, alkoholism och radikalt politiskt uppträdande) och 3) "tribala" stigma som ras och religion; dessa stigma kan förmedlas från generation till generation och kan drabba alla medlemmar i en familj. En individ, som har ett drag eller en egenskap som inte kan undgå att uppmärksammas av andra, besitter ett stigma, avviker på ett icke önskvärd sätt från våra förväntningar.

De som möter denna person, de som Goffman (2011) kallar *de normala*, accepterar inte den stigmatiserade i sitt sociala samspel. Ett stigma kan ses som en symbol som ett "vi" har skapat, snarare än något underlägset i sig. Grupper symboler handlar om att utestänga andra, men även om att markera hur den egna gemenskapen ska uppfattas. De normala tror inte att en person med ett stigma är fullt mänsklig och vidtar därmed diskriminerande åtgärder, genom vilka de, ofta oavsiktligt, reducerar denna persons livsmöjligheter. En stigmatologi byggs upp för att förklara hens underlägsenhet och övertyga oss själva om att hen representerar en fara. När en person gång på gång blir stigmatiserad internaliserar hen till sist "de normalas" uppfattningar om sig själv, det vill säga börjar införliva dem i sin självbild.

Goffman (2011) nämner olika strategier individer kan använda sig av för att hantera att de har belagts med ett stigma. Dessa strategier är skyllning: att försöka dölja stigmat (för att uppnå *passering*, det vill säga att passera som en av *de normala*), att bryta med verkligheten och hitta egna tolkningar, att utnyttja stigmat för att komma undan krav som ställs på en och att isolera sig från *de normala*. Att isolera sig från *de normala* kan innebära att den stigmatiserade håller sig till *de egna*. *De egna* är personer som har samma stigma och i vars sällskap individen kan känna sig hemma och oberörd av sin avvikelse. Där kan hen² finna förståelse och en grund att bygga sin identitet på. Av *de egna* ses individen som lojal och autentisk så länge hen inte stöter bort dem. Det är dock som att leva i en halv värld eftersom de stigmatiserade har de normalas referensramar och detta betyder att hen behöver samhället i stort också. En del av de egna kan göra ett yrke av sitt stigma och kan bli representanter och talesmän för personer i den egna

---

² Vi kommer genomgående i denna uppsats att använda oss av det könsneutrala pronomenet *hen* i stället för de könsbestämda hon/han när vi anser det lämpligt. Detta gör vi av två olika anledningar: dels för att så långt som möjligt bevara våra informanternas anonymitet, dels då vi anser att det fyller en funktion i språket när vi är i behov av ett pronomen men det inte finns någon anledning att göra en könsbestämning på det. På samma vis använder vi oss av det könsneutrala *henom* i stället för henne/honom.

stigmagruppen.

Ytterligare två av Goffmans begrepp som vi ser som viktiga är *social information* och *kognitivt igenkännande*. Det första syftar till den information individen lämnar om sig själv och kan utgöras av exempelvis kläder och språkliga uttryck. Det andra begreppet syftar på vår kognitiva förmåga att med hjälp av varseblivningen känna igen olika sociala kategorier och att kunna placera människor vi möter i grupper eller kategorier.

3.3 Habitus, fält och kapital

Till sist har vi valt att använda oss av Pierre Bourdieus teorier om *fält*, *habitus* och *kapital*. Pierre Bourdieu utvecklade under sin karriär en rik begreppsvärld inom sina breda sociologiska teorier (Järvinen 2003) inom vilka de tre ovan nämnda begreppen brukar hänvisas till som centrala nyckelbegrepp (*ibid.*). Bourdieus teorier utgjorde ingen utgångspunkt för vår studie utan kom till som ett användbart verktyg under analysen i våra försök att fördjupa förståelsen kring för oss oväntade resultat i vår studie. Dessa intressanta resultat handlade om vilka kretsar och områden våra informanter rör sig i och hur detta kan ha inverkan på strategier för att hantera medias, omvärldens och den egna bilden av Biskopsgården. Med hjälp av framför allt begreppet *fält* tycker vi oss hitta en möjlig förståelse för hur de nämnda faktorerna inverkar på identitetsskapandet. Begreppen *kapital* och *habitus* samspelar med *fält* och hjälper oss att ytterligare sätta ord på företeelser i vårt material som rör frågan om *fält*, eller *det sociala rummet* (se nedan).

Ett av Bourdieus mest kända begrepp är *habitus*. Habitus beskriver Järvinen (2003) som en aktörs (individs) historia, som påverkar exempelvis dess värderingar, handlingar och smak på ett omedvetet plan. Aktörens bakgrund, vanor och uppväxt påverkar dess framtid; aktören reproducerar och producerar sitt habitus varje dag (*ibid.*). Tidiga upplevelser i livet tenderar att ha en särskilt stark inverkan på vårt habitus. Bland aktörer med liknande levnadsförhållanden skapas en homogenitet, en norm, som gör att det bildas objektiva strukturer där en grupp aktörers habitus på många sätt liknar varandras. Ett möte mellan två människor är ett möte mellan två habitus, och vi föredrar att omge oss av människor med liknande habitus framför att hamna i situationer som ifrågasätter vårt habitus (Järvinen 2003). En aktörs habitus hjälper denne att agera inom olika sociala fält och fungerar som ett schema utifrån vilket aktören bemöter och förstår sin omgivning (*ibid.*).

Bourdieu undviker enligt Järvinen (2003) att använda begrepp som "samhället", utan föredrar i stället att tala om *det sociala rummet av positioner*, som i sin tur består av olika sociala *fält*. Dessa fält har olika symboler och koder som olika aktörer beroende av sitt kapital behärskar i varierande grad (Järvinen 2003). Kortfattat skulle man kunna säga att ett socialt fält är en grupp människor med gemensamma intressen (*ibid.*). Aktörers habitus och kapital avgör hur väl de klarar sig och vilken social status de har inom olika fält. Exempel på sociala fält kan vara allt ifrån social klass, språkkunskaper och ett lands kultur till bekantskapskretsar, ålderskategorier och olika kunskapsfält.

Bourdieu talar enligt Järvinen (2003) om olika typer av *kapital* som en aktör kan besitta. De mest grundläggande kapitalen i samhället är det *kulturella* och det *ekonomiska kapitalet*. Det ekonomiska kapitalet består av pengar och materiella resurser medan det

kulturella består av bildning och utbildning. Dessa kapital spiller över på de flesta fält i samhället; de slår högre än de flesta andra kapital. Den som har ett starkt kulturellt och/eller ekonomiskt kapital har därmed stor makt och inflytande i samhället. Bourdieu talar även enligt Järvinen (2003) om ett tredje, *socialt kapital*, som innefattar olika typer av resurser en aktör kan besitta som medlem av olika grupper (*ibid.*). Dessa tre kapitalformer kan på olika sätt omformas till *symboliska kapital* som har olika värden inom olika fält. Symboliska kapital kan vara kunskap inom olika ämnen eller konstarter, ett visst utseende eller vissa släktband, som kan ge en aktör hög social status inom vissa specifika fält. Dessa symboliska kapital kan ge en aktör med svaga ekonomiska och kulturella kapital viss status gentemot de med starkt ekonomiskt och/eller kulturellt kapital (*ibid.*). En aktörs kapital är beroende av vilket socialt fält hen vistas i och varierar därmed från situation till situation.

4. Metod

Då vi i vår studie intresserar oss för att djupare förstå en viss företeelse har vi valt att göra en kvalitativ studie (Thomassen 2007). För att skapa data till vår studie har vi valt att göra ett antal enskilda kvalitativa intervjuer med ungdomar som bor i Biskopsgården. Vi övervägde att använda oss av fokusgrupper, men de begränsningar i form av gruppträck och kollektiva uppfattningar som enligt Bryman (2011) lätt skapas i en sådan grupp gjorde att vi fann enskilda intervjuer vara bättre lämpade för vår undersökning. Detta då vår frågeställning fokuserar på identitetsskapande på individnivå snarare än på gruppnivå. I en enskild intervju tror vi att respondenten har större möjligheter att uttrycka personliga och uppriktiga tankar och reflektioner än i en fokusgrupp. Vårt tillvägagångssätt har varit induktivt, vilket för oss har inneburit att vi utgått från vår empiri och kopplat våra reflektioner över denna till redan existerande teorier (Bryman 2011).

4.1 Förförståelse

Som ett avstamp för vår studie gjorde vi i ett tidigt skede ett förutsättningslöst besök i Norra Biskopsgården. Vi promenerade omkring, vi besökte fritidsgårdar och mötesplatser, träffade föreningsaktiva och eldsjälar likväl som "vanliga" invånare. Vi träffade även Margareta Sjöholm, mångårig processledare för Bo Bra-processen i Biskopsgården som bjöd på ett långt och mycket givande samtal om sitt arbete och områdets historia och problematik. Detta besök gav oss inspiration att utveckla våra frågeställningar och öppnade vägar för oss att kunna genomföra vår studie. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) är det viktigt att få en egen känsla för och upplevelse av sitt forskningsområde. I det egna mötet med människor och platser finns det nämligen möjlighet att tillskanska sig kunskap som är svår, för att inte säga omöjlig, att läsa sig till (Kvale & Brinkmann 2009). Under vårt arbete med uppsatsen besökte vi Biskopsgården ett flertal gånger. Detta var ovärderligt och nödvändigt i skapandet av data för vår studie; mer om detta nedan.

Vi tillhör dock inte den skara som aldrig tidigare besökt Biskopsgården. En av oss har, som anges i inledningen, varit bosatt i Biskopsgården i 1,5 år och bor nu i Kortedala. Upplevelserna från tiden i Biskopsgården är övervägande positiva när det gällde området i sig och dess invånare: god grannsämja, nära till samhällsservice och grönområden, havsutsikt från lägenheten, billig hyra och en lugn och trevlig stämning i området. De anlagda bilbränder som ägde rum i stadsdelen under denna tid fick mycket uppmärksamhet i media men var inget hon märkte av - förrän hon läste om det i tidningen. Reaktionerna från andra skvallrade dock om omgivningens annorlunda bild av området. Främst märktes omgivningens negativa uppfattning av området i spontana reaktioner när de fick veta att hon bodde där; "oj, hur är det där?", "hur vågar du bo där?", "jag skulle aldrig i hela mitt liv vilja bo i Biskopsgården" och "vågar du gå hem ensam från spårvagnen"? var reaktioner man fick vänja sig vid att konfrontera. Den andra av oss har haft vänner i Biskopsgården som hon besökt, vilka nu samtliga har flyttat därifrån.

Vi har båda läst den valbara kursen *Migration och etnisk mångfald* inom ramen för socionomprogrammet. Inom programmet har en av oss även läst kursen *Kriminalitet och*

prevention och den andra *Ungdomstiden - identitet och livsvillkor*. En av oss har utöver läst den fristående kursen *Ungdomssociologi*. Vi intresserar oss båda för frågor som rör exempelvis integration/segregation, ungdomskultur och socialt förebyggande arbete och har genom våra universitetsstudier fått goda grundkunskaper i flertalet teorier kring processer som rör dessa områden.

Vår egen uppfattning om förorter som Biskopsgården är att de ofta framställs och av omgivningen uppfattas som "värre" och "farligare" än vad de egentligen är. Även om man egentligen trivs mycket bra med sitt boende i förorten så känner man alltid av trycket från omgivningen att man så fort som möjligt borde flytta någon annanstans; söka lägenhet i Majorna och inte vara nöjd med det boende man har. Vår erfarenhet är att människor blir förvånade när man försöker gå emot de förväntade utsagorna genom att prata gott om sitt boende och sitt område i stället för att himla med ögonen och försvara sig med att det "åtminstone är billig hyra". Vi tycker oss se att talet om förorten gör mer skada för dess invånare än vad den faktiska levnadsstandarden i dessa områden gör, om det nu är möjligt att hålla isär de två.

Då vi använder oss av teorier som berör fördomar och förutfattade meningar i vår uppsats vill vi dela med oss av en liten del av våra upplevelser vi fick när vi under uppsatsarbetet vistades i Biskopsgården för att hitta respondenter och genomföra våra intervjuer. Flera unga killar drev med oss och försökte, enligt vår uppfattning, att skrämma upp oss genom att hävda att de var kriminella och att det var de som låg bakom skjutningarna. En grupp tjejer frågade när vi berättat vårt uppsatsämne var vi bor. Svaret Kortedala gjorde dem till synes positivt överraskade medan svaret Masthugget uppenbart gav dem "vatten på sina fördomar". Den av oss som bor i Kortedala kände att detta var en tillgång i mötet med ungdomarna, medan den av oss som bor i Masthugget kände att detta blev ett hinder. Även om det här är vår högst subjektiva upplevelse så kände vi oss hur som helst så lysande avvikande i den miljö vi befann oss i. Vår "vithet" och "svenskhets" i form av kroppsspråk, kläder och biologiska utseenden avvek från normen. Vi kände det som att "svenska universitetsstudenter från medelklassen" stod tatuert i pannan på oss och har i efterhand analyserat detta som att vi blev bemötta utifrån fördomar. Det kändes svårt för oss att bryta igenom de förutfattade meningarna. En av oss kände ett behov av att berätta saker om sig själv för att försöka suddas ut den vägg av stereotypifieringar vi möttes av; ett behov av att hävda sin "sanna" identitet. Även om vi i andra situationer i livet också har stött på fördomar gentemot oss själva så tar vi med oss dessa upplevelser som värdefulla erfarenheter och förförståelse i arbetet med denna uppsats.

4.2 Materialbeskrivning

Det finns många sätt att utforma en kvalitativ intervju. Två av de vanligaste sätten är *semistrukturerad intervju* och *ostrukturerad intervju*. Den kvalitativa intervjun strävar efter att utgå från vad intervjupersonen anser relevant inom det aktuella ämnet, medan den kvantitativa intervjun ofta utgår ifrån förbestämda teman som den skapade datan sedan passas in i (Bryman 2011).

Vid utformning av en kvalitativ intervjuguide är det enligt Bryman (2011) viktigt med

flexibilitet, dels att intervjuguiden är flexibel, men inte minst att forskaren har förmågan att vara flexibel under själva intervjun. Det viktigaste med de frågor som ställs i en kvalitativ intervju är att de gör det möjligt för forskaren att få information om intervjupersonens subjektiva bild av sitt liv och sin omvärld (Bryman 2011). En ostrukturerad intervju brukar utgå ifrån ett ämne eller en grundfråga, men styrs sedan i mångt och mycket av intervjupersonens egna tankegångar och intressen. För att inte flyta iväg för långt från undersökningens ämne ställer en sådan intervjuform höga krav på forskarens intervjuförmåga (Bryman 2011). Den semistrukturerade intervjuguiden har egentligen mycket gemensamt med den ostrukturerade intervjun då de båda är kvalitativa och siktar mot samma mål, men i den förra använder sig forskaren av fler teman samt följdfrågor för att underlätta flödet och som en hjälp att hålla sig till det som är av relevans för ämnet (*ibid.*). Då den här studien genomförs med ytterst begränsade tidsramar fann vi det effektivare att använda oss av en semistrukturerad intervjuguide. Genom att ställa liknande frågor till alla intervjupersoner får vi även hjälp att tematisera våra resultat. Det effektiviserar vår databearbetning och ger oss goda förutsättningar att vinna data som är av hög relevans för vårt syfte.

Vår intervjuguide finns att ta del av som bilaga längst bak i uppsatsen. Våra övergripande tankar i formandet av intervjuguiden har varit att börja med så öppna frågor som möjligt, för att undvika att vi leder in respondenten på ett visst spår. Vi vill i stället försöka utgå från det respondenten anser relevant och utefter detta ha möjligheten att utforska oväntade intressanta tankegångar. Vi smalnar sedan av frågeställningarna för att fokusera mer kring de ämnen vi är specifikt intresserade av. Vi har dock valt att låta respondenterna i förväg veta att vår studie handlar om Biskopsgårdens ungdomars relation till den bild media förmedlar om stadsdelen. Detta då vi tror att vi kan förvänta oss mer relevanta svar om respondenterna får en mental förberedelse på vad studien handlar om. Vid initierandet av kontakt med våra respondenter ville dessutom samtliga tillfrågade veta vårt uppsatsämne och vad intervjun skulle handla om.

När vi hade utformat vår intervjuguide genomförde vi vår första intervju: något av en pilotintervju. Vi transkriberade sedan denna intervju och gjorde en enklare bearbetning och analys av materialet. Utifrån denna första intervju och analys omarbetade vi sedan intervjuguiden en aning för att i kommande intervjuer öka chanserna till så relevanta data som möjligt. Pilotintervjun fungerade väl varför vi valt att inkludera den i våra data som en av våra sex intervjuer.

4.3 Urval

De förutsättningar vi satt som ramar för vår målgrupp är att de ska vara mellan 15-20 år samt bo och ha spenderat sin huvudsakliga uppväxt i Biskopsgården. Åldersurvalet är gjort mot bakgrunden att vi tror att det är en lämplig åldersgrupp för vår studie; inte för ung och inte för gammal utan förmodat mitt uppe i pågående adolescens. Vi förväntar oss att ungdomar i denna ålder har en viss förmåga att reflektera över sig själva i relation till sin omvärld, detta på ett högre plan än ungdomar i högstadieåldern och där under. En annan faktor som spelar in är att Vetenskapsrådets etiska riktlinjer (Forskning som involverar barn, odat.) gör att vi inte måste begära samtycke från respondenternas föräldrar så länge respondenterna är över 15 år. Vi antar inte något genusperspektiv i denna undersökning och har därför inga krav på ett visst antal kvinnor eller män bland

intervjupersonerna. För att bädda för variation i dataunderlaget föredrar vi dock respondenter av varierande kön.

För att finna intervjupersoner kontaktade vi föreningar, personal på fritidsgårdar och centrala karaktärer som på olika sätt arbetar med ungdomar i stadsdelen. Vi förklarade vårt ämne för dem och bad dem sätta oss i kontakt med ungdomar som kunde vara intresserade av att delta. Vi träffade dessa karaktärer personligen och höll sedan kontakt genom telefon och e-mail. Urvalet har varit målinriktat på det sättet att vi strategiskt tagit kontakt med organisationer där vi förväntar oss att det finns ungdomar som har något att säga i ämnet (Bryman 2011). Vi skrev även ett anslag där det framgick att vi sökte ungdomar till intervjuer, som vi kopierade upp och spred på anslagstavlor på fritidsgårdar och mötesplatser i Biskopsgården. Vi ansåg det dock osannolikt att ungdomar självmant skulle ta kontakt med oss utifrån dessa anslag. Vi har svårt att sätta fingret på varför vi fick denna känsla, men den visade sig stämma bra. Kanske utgick vi från oss själva och insåg att det ska mycket till för att man ska lägga ner tid och energi på att kontakta någon utifrån ett sådant här anslag, bestämma en tid och plats och sedan ge av sin fritid för att komma dit och genomföra intervjun - allt detta utan ersättning.

Genom att ta del av fritidsgårdarnas program såg vi därför till att finnas på plats då ungdomar i vår målgrupp troligen också skulle finnas på fritidsgårdarna. Då vi sedan tidigare etablerat kontakt med personalen fick vi ett mycket gott bemötande och stöd i vårt arbete från deras håll. Genom dem fick vi tillgång till avskilda rum att hålla intervjuerna i. Inga ungdomar tog kontakt med oss via anslagen vi satte upp, eller genom de "eldsjälar" vi kontaktade. Dock tror vi att våra anslag kan ha fungerat som en informationskanal bland annat för de respondenter som deltog i undersökningen och för fritidsgårdarnas och mötesplatsernas personal. Samtliga intervjuer bokades in genom personliga möten på fritidsgårdar och mötesplatser.

Fyra av totalt sex intervjuer skedde spontant, det vill säga vi bokade inte in någon tid utan frågade om en person ville delta, fick medgivande och genomförde då intervjun på en gång. De två övriga intervjuerna initierades genom personliga möten där vi kom överens om dag och tid för att genomföra intervjuerna.

Våra intervjupersoner var i åldern 15-18 år. Vi intervjuade fyra kvinnor och två män. Fyra av intervjuerna genomförde vi tillsammans och de övriga två gjorde vi var för sig. Vi föredrog att intervjua tillsammans men två av respondenterna ville bli intervjuade samtidigt och hade begränsat med tid, därav denna lösning. När vi intervjuade tillsammans kunde en av oss leda intervjun medan den andra kunde inta en mer observerande roll och hade möjlighet att göra andra reflektioner och ställa följdfrågor som intervjuledaren kanske inte kom att tänka på.

Vårt urval har varit bekvämt och målinriktat på så sätt att vi sökt oss till platser dit personer i vår målgrupp söker sig (Bryman 2011). Vi har inte knackat dörr eller stoppat människor på gatan för att hitta respondenter. Vi har letat respondenter bland dem som redan sökt sig till en allmän mötesplats för umgänge eller olika aktiviteter. Vi inser att våra respondenter i och med detta har ett visst mått av frivilligt deltagande i samhällslivet och att detta sannolikt har påverkat våra resultat i någon riktning.

4.4 Bearbetning och analys

För att kunna fokusera på lyssnande och närvaro i intervjuerna valde vi att göra ljudupptagningar av intervjuerna (Kvale & Brinkmann 2009). Vi transkriberade sedan detta material. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) är en transkribering ett transformerande av intervjun, då faktorer som kroppsspråk, ironi, pauser och betoningar i stor utsträckning försvinner när intervjun nedtecknas. För att minska risken för missförstånd i analysen har vi i transkriberingen valt att i så stor utsträckning som möjligt skriva ut dessa faktorer. Vi har valt att nedteckna respondenternas svar precis så som vi hör dem på inspelningarna, inklusive grammatiska felsägningar och mellanord (till exempel *typ*, *”asså”* och *liksom*), då vi anser att det bevarar en del av respondenternas personlighet. Omvänt ser vi ingen anledning att ”korrigera” respondenternas språk i råmaterialet.

I vår analys har vi använt oss av en metod som Kvale och Brinkmann (2009) benämner *meningskoncentrering*. Meningskoncentreringen börjar med att man först läser igenom intervjun för att få en helhetskänsla. Sedan går man igenom intervjun igen och förkortar respondenternas uttalanden; koncentrerar meningen i det de säger (Kvale & Brinkmann 2009). Här försvinner exempelvis mellanord, upprepningar och tvekanden. Vi har sedan gått vidare genom att tematisera materialet, det vill säga definiera teman utifrån innehållet i det respondenterna sagt (*ibid.*). Några av dessa teman hade vi i tankarna redan när vi formulerade vår intervjuguide, andra framkom under intervjuprocessen och ytterligare några arbetades fram under tematiseringens gång. Vi kom fram till åtta olika teman, som markerades i våra meningskoncentrerade texter. Därefter började vi sammanfatta och bearbeta dessa teman genom att ställa frågor till vårt material; vad har sagts om varje tema? Genom detta förfarande fick vi en mer samlad bild av våra data och kunde på så vis gå vidare till att redogöra för våra resultat och därefter analysera dem med hjälp av de aktuella teorierna. Det hela resulterade i tre övergripande teman genom vilka vi presenterar våra resultat och analyser i kapitlet *Resultat och analys*.

4.5 Etiska överväganden

När det gäller etik gentemot deltagare i samhällsvetenskapliga undersökningar brukar man tala om fyra huvudsakliga etiska principer som ska uppfyllas: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman 2011). Informationskravet innebär att den potentiella deltagaren ska vara informerad om undersökningens syfte och hur undersökningen kommer att gå till. Deltagaren ska även informeras om att hen deltar frivilligt och när som helst kan välja att avbryta sitt deltagande (*ibid.*). Våra respondenter informerades om anledningen till vår undersökning: vår uppsats, att den skulle genomföras genom intervjuer och vilket ämne den berör. Vi informerade dem även om att de deltar frivilligt och har rätt att avbryta sin medverkan när de så önskar.

Vi har behandlat våra deltagares personuppgifter med största möjliga konfidentialitet och även informerat dem om att deras medverkan är anonym, vilket innefattas av konfidentialitetskravet (*ibid.*).

De uppgifter vi samlar in i vår studie får enligt nyttjandekravet bara användas för det ämnade ändamålet (Bryman 2011). Vi har behandlat vårt insamlade material med största försiktighet. Enbart författarna av denna uppsats har tagit del av ljudupptagningar och transkriberingar. Vi har skyddat deltagarnas identiteter genom att ge dem fingerade

namn i transkriberingarna. Materialet har inte använts till något annat ändamål än denna studie.

Samtyckeskrauet handlar om deltagarnas rätt att själva bestämma över sin medverkan i studien (Bryman 2011). Vad som gäller kring minderårigas deltagande i forskningsstudier beror lite på forskningens syfte och metoder och vad ett deltagande innebär för individen. Enligt 18 § Lagen om etikprövning (Forskning som involverar barn, odat.) får ungdomar från 15 år och uppåt delta utan vårdnadshavarens samtycke, så länge det kan antas att den unge inser vidden av deltagandet och inte förväntas ta skada av att medverka. Enligt Vetenskapsrådet (*ibid.*) är reglerna strängare när det gäller kliniska studier. Vi har inte funnit någon överhängande risk för att en ungdom skulle kunna ta skada av att medverka i vår studie. Vi fann det därför tillräckligt med samtycke från respondenterna själva. Värt att nämna är att flera av våra respondenter är myndiga. Vi bad även samtliga respondenter om samtycke till inspelning av intervjuerna, vilket de godkände.

Det som innefattas i begreppen "men" eller "skada" för deltagarna i en forskningsstudie kan enligt Bryman (2011) vara bland annat sämre självkänsla och/eller hinder för personlig utveckling. Arbetet med den här uppsatsen har inneburit både förkovrande i sociologiska teorier och personliga möten med ungdomar bosatta i Biskopsgården. I arbetet med att analysera de senares tankar och reflektioner utifrån de förras begrepp och teser har vi funnit oss själva i en knepig moralisk sits. Vi analyserar vår data bland annat utifrån stigmatiseringsteorin och finner i vår analys att flera respondenter i hög utsträckning har en förmåga att inte internalisera sitt stigma. Samtidigt befäster vi i och med vår uppsats att en stigmatisering existerar, en stigmatisering som några av våra respondenter kanske inte själva upptäckt eller riktigt satt ord på. Vi anser att det på grund av detta finns en viss risk att vår uppsats kan framkalla från vår sida oavsiktliga reaktioner i form av obehag hos de respondenter som eventuellt läser vår uppsats. Kvale och Brinkmann (2009) menar att samhällsvetenskaplig forskning "bör tjäna vetenskapliga och mänskliga intressen" (*ibid.*, s. 78). Vi hoppas därför att den som finner intresset att läsa våra resultat även tar del av kapitlet om teori, för att få en djupare förståelse för de begrepp vi använder. Vi vill också framhålla att vår ambition är att peka på respondenternas förmåga att *inte* internalisera sitt stigma, vilket vi finner vara ett intressant, hoppfullt och ytterligare forskningsbart resultat i vår studie, snarare än att befästa och cementera den stigmatisering som redan existerar. Våra betänkligheter kring denna etiska problematik har landat i att vi anser värdet med studien vara större och viktigare än risken för men hos våra informanter.

Enligt Kvale och Brinkmann (2009) bör man i intervjusituationen ha i åtanke de eventuella oönskade konsekvenser intervjun kan ha för respondenten. Ur etisk synpunkt kändes det viktigt att inte utan förvarning konfrontera respondenterna med ämnen som kan vara mycket känsliga för dem som exempelvis har personliga upplevelser av våldet eller dess konsekvenser i deras stadsdel. Detta är en av flera ovan angivna anledningar till varför vi i förväg valde att berätta om vårt undersökningsämne för våra respondenter. Tack vare detta kunde respondenterna redan innan intervjuens början välja att tacka nej till att medverka om de kände att ämnet kunde bli för känsligt eller privat för dem.

Enligt Bryman (2011) bör man förutom risk för men hos deltagarna även ha i åtanke risken för men hos den grupp deltagarna representerar. Vi är medvetna om att vi studerar vårt ämne ur vår subjektiva synvinkel och att det finns en överhängande risk för exotifiering av förorten i en sådan här typ av undersökning. Philip Lalander och Thomas

Johansson (2012) jämför forskningen om förorten med hur västerlänningar förr rapporterade från exempelvis afrikanska kolonier; förorten blir i texten något forskaren "åker ut" till och dess invånare blir ofta föremål för kategorisering genom förenklade beskrivningar och stereotyper. På samma sätt som fascinationen för främmande kulturer gärna tar sig uttryck genom exotifiering riskerar studier om förorten att bli exotifierande (Lalander & Johansson, 2012). Vi har under vårt arbete med den här uppsatsen inte stött på en enda studie där förorten framställs som norm, och så blir inte heller fallet i vår uppsats. Vi vill på detta vis uppmärksamma läsaren på att vi är medvetna om denna etiska problematik och att vår ambition har varit att i så stor utsträckning som möjligt undvika exotifiering.

Vi finner det väsentligt att i detta avsnitt ta upp etiska överväganden kring hur vi valt att framställa Biskopsgården i denna uppsats. Önskvärt hade varit att framställa den på ett objektivt sätt, sådan som Biskopsgården är. Att framställa saker objektivt har dock visat sig vara allt utom oproblematiskt. Enligt Thomassen (2007) är det mycket tveksamt om en objektiv sanning existerar; även forskning, som i samhällsdebatten ofta används som "objektiv fakta", är gjord av forskare som trots sina försök att inta ett objektiv förhållningssätt i slutändan alltid är ett subjekt som tolkar världen och sina forskningsresultat. Då både vår egen och våra respondenters uppfattning samt tidigare forskning pekar på att det finns en diskrepans mellan hur Biskopsgårdens (och andra liknande förorters) invånare uppfattar sin stadsdel och hur omgivningen uppfattar den samma finner vi det nyttigt att i denna uppsats försöka ge uttryck för båda dessa bilder. I syfte att försöka skapa en dynamisk bild av Biskopsgården presenterar vi i kapitlet *Bakgrund* statistik kring stadsdelen tillsammans med uppgifter kring vilka institutioner, organisationer och samhällsservice som finns i Biskopsgården och kompletterar med exempel på medias bild av området. I kapitlet *Inledning* berör vi våra egna erfarenheter av Biskopsgården som också utvecklas ovan under rubrik *4.1 Förförståelse*.

4.6 Studiens tillförlitlighet och giltighet

En studies *reliabilitet* berör enligt Kvale och Brinkmann (2009) forskningsresultatens konsistens och tillförlitlighet; huruvida intervjupersonernas svar skulle vara desamma om intervjuerna skedde under en annan tidpunkt eller av en annan forskare. För att försöka nå hög reliabilitet har alla intervjusituationer varit så lika varandra som möjligt. Intervjuerna har skett på samma plats, vi har gett ungefär samma information om vad vi är intresserade av att veta och om syftet med vår uppsats och vi har använt samma intervjuguide (med ett undantag, då vi omarbetade guiden något efter den första intervjun). Det är dock svårt att tala om full konsistens då det gäller intervjupersonernas svar. Människor är inte alltid statiska i sina åsikter och känslor och därmed finns det ingen garanti för att de skulle ge samma svar vid ett annat tillfälle. Vidare är det oklart hur vi som intervjuare påverkade informanterna; hade de svarat likadant om vi hade varit två äldre män? Om vi inte hade haft svensk klingande namn? Det är omöjligt att avgöra hur andra sådana premisser hade påverkat informanternas svar.

Validitet handlar om en studies giltighet, om den metod som används undersöker vad den påstås undersöka; intervjudesignen och intervjumetoderna skall tjäna undersökningens syfte (Kvale & Brinkmann 2009). Vi anser att de resultat, de analyser och de slutsatser vi presenterar nedan ger svar på våra frågeställningar och därmed ser vi validiteten som hög. Våra resultat stämmer även i hög grad överens med den tidigare

forskning vi har tagit del av, vilket ytterligare talar för hög validitet.

Om *generalisering* skriver Kvale och Brinkmann (2009) att vi inte behöver ställa oss frågan om resultaten i kvalitativa studier kan generaliseras i största allmänhet, utan den väsentliga frågan är om kunskapen kan överföras till relevanta situationer. Resultaten kan snarare ses som en vägledning för vad som skulle kunna hända i en annan situation. Vi gör inte anspråk på att ge generella förklaringar om hur alla ungdomar som bor i förorter påverkas av och hanterar medias bild av deras område, utan våra resultat handlar om sex ungdomar från Biskopsgården i Göteborg. Om vi hade intervjuat sex andra ungdomar i Biskopsgården, sex ungdomar i Rosengård i Malmö eller i Rågsved i Stockholm hade vår slutsats kanske sett annorlunda ut. Däremot ser vi det som fullt möjligt att vissa av de känslor, tankar och strategier som kommer fram i vår studie *kan* delas av andra individer i liknande situationer.

4.7 Arbetsfördelning

Uppdelningen mellan oss författare har sett ut så här: Frida har i huvudsak skrivit *Inledningen* (fram till *Syfte och frågeställningar*), *Habitus, fält och kapital* under *Teoretiska ramar*, *Metod* (förutom *Studiens tillförlitlighet och giltighet*), *Media som roten till fördomar och stigmatisering* samt *Förortsfältet* under *Resultat och analys*. Sofia har i huvudsak skrivit de två första avsnitten under *Teoretiska ramar*, *Studiens tillförlitlighet och giltighet* under *Metod* och det första avsnittet under *Resultat och analys*. På *Tidigare forskning* har Frida skrivit om *Förorten i pressen* och *Social stigmatisering och självkänsla* och Sofia om *Bilden av förorten*, *Miljonprogram och media* och *Identitet och förort*. Övriga delar har vi skrivit tillsammans. De delar som har skrivits av en av oss har lästs med kritiska ögon av den andra, vilket på flera ställen har lett till omarbetningar. Vi har tillsammans genomfört intervjuer och tematiserat och analyserat vår empiri. Vi har transkriberat 3 intervjuer var.

5. Resultat och analys

För att kunna presentera svaren på vårt syfte och våra frågeställningar på ett tydligt sätt, har vi valt att dela in dessa i olika teman. Våra tre teman är 1) *Jag, vi och de andra*, 2) *Media som roten till fördomar och stigmatisering*, och 3) *Förortsfältet: begränsande eller frigörande?* Under varje tema presenterar vi våra resultat och på resultaten följer analys. En mer sammanfattande bild av vårt material ges i kapitlet *Slutsats*.

5.1 Jag, vi och de andra

Under det här temat presenterar vi våra informanternas tankar om Biskopsgården, hur de ser på sig själva, hur de tror att andra uppfattar dem och hur de skiljer ut sig från andra ungdomar.

En av frågorna i vår intervjuguide var *Om vi säger Biskopsgården, vad tänker du på då?* Vi hade formulerat denna fråga för att kunna fånga upp informanternas spontana associationer om stadsdelen. Alla är inte odelat positivt inställda till Biskopsgården; någon var inte så nöjd med stadsdelen då den personen ansåg att fritidsgårdarna var för dåliga. En annan nämner att det är lite skakigt och oroligt i stadsdelen efter alla skottlossningar, men förutom det ger våra informanter en mycket positiv bild av Biskopsgården. Det som lyfts fram allra mest är gemenskapen bland invånarna. Det talas om att alla känner alla, ingen ser ner på någon, att det finns bra mötesplatser där ungdomar kan "hänga" av god vilja och att folk bryr sig om och stöttar varandra. Det framhålls att Biskopsgården är en bra stadsdel och området omnämns som hemmaplan. Trots den senaste tidens skottlossningar är det ingen av våra informanter som säger sig vara rädd, utan några av dem lyfter snarare fram att de känner sig trygga i sitt område. Vidare uttrycker ett par av respondenterna att de älskar Biskopsgården och flera säger att de vill bo där när de blir vuxna. En uttrycker att den är stolt över att bo i Biskopsgården och andra nämner flera platser och liknande de skulle vilja visa upp för andra. En annan informant svarade direkt så här på vår fråga:

"Gemenskapen för det mesta. Och att det inte alls är så som folk beskriver utifrån."

Detta citat för oss vidare till nästa fråga i vår intervjuguide. När vi frågat efter informanternas associationer till Biskopsgården undrade vi vad de trodde att någon från Örgryte skulle svara på samma fråga, detta då vi var intresserade av att veta vad intervjupersonerna tror att någon från en annan typ av stadsdel tänker om Biskopsgården. Vi frågade även vilka reaktioner informanterna har fått när de har sagt att de är från Biskopsgården. En person säger att Biskopsgården i utomståendes ögon är ett stort invandrарställe med mycket kriminalitet, eller ett ghetto. En annan säger att många har en dålig bild av Biskopsgården och en tredje säger att det enda utomstående hör om Biskopsgården handlar om skottlossningar. Ett tema som märks i flera av våra intervjuer är att ungdomarna anser att det finns mycket fördomar om Biskopsgården, att folk i allmänhet har en bild av stadsdelen som inte stämmer överens med verkligheten, att de

inte ser det som de boende i Biskopsgården ser. En informant uttrycker det så här:

“Om dom hade kommit på en speciell dag eller nånting skulle jag ha visat den dagen, Biskopsgårdendagen till exempel, då alla är samlade, då alla har kul, det är musik, det är... folk uppträder & allting. (...) Då hade dom sagt ja, då hade dom kanske ändrat sig om Biskopsgården, för då har dom ändå sett nåt bra.”

En annan säger så här:

“Det är inte så rättvist. För alla gör inte dåliga saker här [...] “Och... jag skulle inte typ gått och skjutit nån till exempel, men det är den bilden man får av Biskopsgården i allmänhet så.”

När vi frågar om vilka reaktioner informanterna brukar få av andra när de säger att de är från Biskopsgården ser svaren lite olika ut. Någon säger att hen inte har fått några reaktioner alls, medan en annan säger att hen har fått dåliga reaktioner. Hen och en annan av ungdomarna säger att de har fått frågor om huruvida det inte är “läskigt att bo i Biskopsgården”, hur de “kan bo i ett sådant område” och “om det inte är kaos i Biskopsgården”. Hur intervjupersonerna reagerar på andras fördomar varierar. Någon bryr sig inte alls, en annan blir inte arg, utan kan förstå att andra reagerar med oro, en tredje blir ledsen och en fjärde tycker att det känns konstigt att folk har sådana fördomar. En av intervjupersonerna tydliggör vilken typ av frågor denna brukar få när hen säger att hen bor i Biskopsgården:

“Hur är det där? Är det inte kaos? Är du inte rädd för att bli skjuten? Sånt. De brukar ställa såna frågor.”

Vi vill hävda att alla våra informanter i hög grad identifierar sig som Biskopsgårdenbor. När de talar om sin stadsdel är det för oss tydligt att Biskopsgården för dem inte bara är den fysiska plats de råkar bo på, utan det är främst där de har sina sociala band. Genom att en stor del av deras sociala interaktion sker i Biskopsgården (mer om detta nedan), med andra som också bor där, utgör Biskopsgården platsen de utvecklar sina identiteter på. För att använda Jenkins (2008) ord så associerar de sig med varandra och med stadsdelen. Då de ser att de är lika andra ungdomar i stadsdelen och känner att de är en del av den goda gemenskapen i området, utvecklas ständigt deras interna identifikation. Även om några av ungdomarna nämner att det är lite skakigt eller oroligt i området efter skottlossningarna, så är det tydligt att de identifierar sig mer med den goda gemenskapen i stadsdelen än med våldet. Gemenskapen är Biskopsgården för dem.

I vår studie ser vi att ungdomarna själva ser sig som ett kollektiv på grund av att de bor i Biskopsgården, de tillhör samma ålderskategori, de hänger på samma platser och de har liknande symboliska uttryck. Detta utgör deras interna identifikation. Men utifrån det ungdomarna säger om hur de tror att utomstående ser på Biskopsgården och dess invånare har vi anledning att tro att de blir identifierade som ett kollektiv även av andra, vilket utgör den externa identifikationen. Vi ser även en diskrepans mellan dessa typer av identifikation: när det gäller ungdomarnas egen kollektiva identifikation bygger den främst på deras positiva upplevelser av gemenskap i området, de ser sig själva och kamraterna som någonting bra. Kollektivet som de ser det är värdefullt och det är eftersträvansvärt att tillhöra det. Utomståendes syn på ungdomarna som kollektiv tycks däremot främst ha

negativa utgångspunkter; de tillhör ett kollektiv som befinner sig på ett ställe där det är läskigt att bo och där det är hög kriminalitet. De två kollektiven är inte desamma: den interna och den externa identifikationen har helt olika grunder. Dessa tankar kan jämföras med Goffmans (2011) beskrivna diskrepans mellan faktiskt och virtuell identitet; hur individer ser på sig själva och hur de upplevs av andra. Här kommer vi även in på Jenkins (2008) tankar om kategorier. Att vara i en viss ålder kan vara en kategori i sig, men som vi tolkar ett par av ungdomarna när de talar om vilka reaktioner de har fått när de har sagt att de är från Biskopsgården, ser vi att de inte kategoriseras som ungdomar i allmänhet, utan som ungdomar som kommer från en kriminellt belastad förort. De blir negativt kategoriserade. För att använda Goffmans (2011) ord skulle denna kategorisering kunna handla om ett *tribalt* stigma; de som Goffman benämner *de normala* skulle i det här fallet vara göteborgare som inte bor i förorter. För att själva slippa associeras med skottlossningarna i Biskopsgården tänker de att dessa inte har något med Göteborg som stad att göra, utan skiljer ut Biskopsgården och dess invånare från sin egen verklighet. För att använda Goffmans stigmatologi accepterar *de normala* inte de stigmatiserade i sitt sociala samspel, varför de vidtar diskriminerande åtgärder och bygger upp en stigmatologi för att förklara de stigmatiserades underlägsenhet. Detta sker vanligtvis helt omedvetet.

Då informanternas identifikation med Biskopsgården är så stark, ser vi det som att en negativ syn på Biskopsgården i förlängningen även skulle kunna leda till en negativ syn på ungdomarna själva. Men istället för att internalisera dessa negativa uppfattningar, väljer informanterna (medvetet eller omedvetet) att göra bilden av ett positivt Biskopsgården starkare och sannare än omgivningens negativa bild. Därmed kan informanterna undvika att internalisera det stigma omgivningen vill belägga dem med. Denna strategi liknar ett av de sätt som Goffman (2011) nämner när det gäller hur individer kan hantera ett stigma, nämligen det han kallar att *bryta med verkligheten*. Informanterna gör en omtolkning av det som Goffman kallar för *de normalas* verklighet, så att den passar deras egen verklighet på ett bättre sätt.

Klädstil som ett symboliskt uttryck

En fråga i vår intervjuguide bestod av att informanterna fick berätta om sina klädstilar, och om hur de tänker när de väljer kläder. Vårt intresse för informanternas kläder bottnar i att vi ser klädstil som ett symboliskt uttryck för identiteten. Med sina kläder (och accessoarer, frisyrrer och cetera) signalerar en person någonting till omvärlden, de säger något om vem den är, eller vem den vill vara. Utöver att fråga om informanternas egna kläder frågade vi även om de kan se på andra ungdomar var i Göteborg de bor. Vår tanke med dessa frågor var att testa vår hypotes om att ungdomar i Biskopsgården möjligen tycker att de stilmässigt skiljer ut sig från ungdomar från stadsdelar med en annan socioekonomisk status. Under intervjuerna talades det dock främst om hur ungdomar från Biskopsgården och andra förorter klär sig.

En av informanterna säger att hen tänker mycket på vad hen har på sig, och att hen vill klä sig snyggt så att andra inte ska tycka att hen har fula kläder på sig. Hen och en annan intervjuperson säger att de inspireras eller har inspirerats av olika kändisar när det gäller klädstil. Övriga informanter säger att de har en "casual" stil, att de klär sig bekvämt och att de inte bryr sig så mycket om kläder. Två ungdomar säger att det är viktigt att

kläderna passar dem och att de passar ihop färgmässigt och två andra menar att de har sina egna stilar och faller inte för gruppträck. Något som flera nämner i intervjuerna är att de ofta klär sig i mjukisbyxor och hoodies när de är i Biskopsgården; att de kan klä sig avslappnat där då alla känner alla, medan de tänker mer på vad de tar på sig när de ska till stan. Så här säger en av dem:

“Ehm, nej, när jag är i Biskopsgården brukar jag oftast ha mjukisar på mig [...]
Eller här brukar jag ofta ha på mig såhär hoodströjor och sånt men i stan så tar jag hellre på mig såhär lite mer... mer vanligt eller mer stanaktigt (skratt)...”

Exempel på kläder som är aktuella när de ska till stan är skjorta, finare tröja och jeans. En informant säger att hen klär sig annorlunda när hen ska till stan, då det finns personer av motsatt kön där. En annan säger att man aldrig vet vem man träffar på i stan och vill därför klä sig annorlunda än i Biskopsgården. Någon menar att ungdomar från Biskopsgården och Angered klär sig i hoodies, medan ungdomar som inte kommer från förorter klär sig i “normala” jeans. En annan tanke som framkommer är att adidasbyxor, joggingskor och mjukisbyxor betyder förort; om någon klär sig så i stan förstår folk som ser henom genast att hen kommer från en förort. En av intervjupersonerna uttrycker det så här:

“jag går i Angeredsgymnasiet och där är det massa från olika förorter, så och man märker typ att dom kommer från Backa, dom kommer från Frölunda. Ja, man ser på deras stil.”

Flera av våra informanter menar att de kan se på andra ungdomar varifrån de kommer. En person säger att hen kan se vilken stadsdel ungdomar kommer ifrån, men att det är svårt att förklara hur, eftersom hen inte enbart ser det med ögat. Ett par informanter menar att de kan se vilken förort ungdomar kommer ifrån, att det syns på stilen, men även på hur de går och hur de pratar. Samma informant och ytterligare en person tar upp att olika slanguttryck används i olika förorter och att de på så vis kan avgöra varifrån någon kommer. I Biskopsgården är det exempelvis vanligt att säga *ackas* istället för polis, men i Bergsjön skulle de inte förstå det uttrycket, menar en informant. En av intervjupersonerna menar dock att hen inte kan se på andra varifrån de kommer och tror inte heller att andra kan se på henom att hen är från Biskopsgården. Under en intervju lade vi till en följdfråga om hur ungdomar från Majorna eller Linnéstan ser ut, men det kunde intervjupersonen inte svara på, då hen inte känner någon därifrån.

Klädstil och slanguttryck hör till de symboler som Goffman (2011) kallar för social information. Med hjälp av dessa attribut kan ungdomarna i vår studie visa att de är från Biskopsgården och de utgör även ett sätt att känna igen varandra på. Kläderna och slanguttrycken kan med andra ord både skilja ut ungdomarna från Biskopsgården från ungdomar från andra stadsdelar och förstärka den kollektiva identiteten.

Jenkins (2008) menar att identitet handlar om förståelsen av vilka vi är och vilka andra är och vi ser i vår studie att våra informanter skiljer ut sig själva från ungdomar från andra stadsdelar. Vi tolkar det som att ungdomarna i vår studie har en stark “vi-känsla”, vilket med Jenkins ord skulle kunna vara ett tecken på en stark kollektiv identifikation. Vidare menar Jenkins att identitet handlar om såväl likhet som åtskillnad och för oss blir det tydligt att våra informanter ser likheter med varandra, genom att de bor på samma plats, känner en stor gemenskap och flera av dem säger att de som bor i Biskopsgården bryr

sig om varandra. Men som Jenkins säger så förutsätter inkludering exkludering, och genom att ungdomarna skiljer ut sig själva från ungdomar från andra förorter blir deras identifikation med den egna gruppen starkare. När våra informanter möter andra ungdomar registrerar de dessas sociala information och med hjälp av denna information kan de placera dem i det Jenkins (2008) benämner tankekartor. Vi tänker oss tankekartor som en inre kategorisering av människor, något alla människor använder sig av för att skapa struktur och begriplighet över möten med andra.

I intervjuerna säger flera av informanterna att de inte lägger så stor vikt vid vad de har på sig när de är i Biskopsgården, för där känner alla varandra och det är inte viktigt att anstränga sig utseendemässigt. Samtidigt beskriver alla att de på hemmaplan klär sig i mjukisbyxor och liknande; vi ser en tydlig likriktning i hur ungdomarna klär sig, det tycks finnas en stil bland ungdomarna i Biskopsgården. Denna stil skulle med Jenkins (2008) begrepp kunna utgöra en faktor som dels visar utomstående att ungdomarna tillhör en viss grupp, och dels hjälper denna faktor till att upprätthålla den kollektiva identiteten. Klädstil och slanguttryck blir ett tydligt sätt att upptäcka både likhet med och skillnad från andra på. Här kan vi även applicera Goffmans (2011) idéer om lojalitet; så länge en individ inte stöter bort *de egna*, ses hen som lojal och autentisk av den egna gruppen. Vi leker med tanken att någon av våra intervjupersoner skulle börja klä sig på ett sätt som helt kontrasterar med den gängse stilen, och detta i Biskopsgården, på hemmaplan. Hur skulle det tolkas av andra ungdomar om en av deras kompisar plötsligt klädde sig i dräkt, med stärkt skjorta och loafers till? Vi tänker att det skulle kunna ses som ett avståndstagande, som att bryta mot rådande klädnormer i gruppen och att det skulle kunna få konsekvenser, i form av sociala sanktioner, för normbrytaren.

Trots att så gott som alla informanter pratar om Biskopsgården och gemenskapen där i väldigt positiva ordalag tycks flera av dem inte alltid vilja visa att de kommer från Biskopsgården. En informant nämner att det syns att hen kommer från en förort om hen har samma kläder i stan som på hemmaplan. Detta skulle, för att använda Goffmans (2011) begrepp kunna vara den personens strategi för att försöka *skyl*a sitt stigma för att kunna *passera* som en av *de normala* i stan. Denna informant är medveten om att det syns att hen kommer från en förort och att det inte är något positivt i omgivningens ögon, varför hen klär sig på ett för ändamålet mer passande sätt. För att använda Jenkins (2008) ord är det skillnad på att själv välja att tillhöra ett kollektiv och på att av andra bli placerad i en kategori. Ett par av våra andra informanter säger att de klär sig i mjukisbyxor när de är i Biskopsgården, men att de väljer jeans, skjorta och/eller finare tröja när de ska till stan. Vi skulle kunna tolka detta som att även de vill *skyl*a sitt stigma, men det skulle lika väl kunna handla om att de klär sig olika för olika ändamål; att de klär sig på ett sätt när de är hemma, ett sätt när de ska till stan och på ett annat sätt när de ska på fest, och därför vill vi inte gå djupare in på en sådan tolkning.

5.2 Media som roten till fördomar och stigmatisering

I det här avsnittet redogör vi för hur respondenterna uppfattar att de påverkas av medias bild av Biskopsgården, samt hur medias bild i förlängningen påverkar omgivningens uppfattning om Biskopsgården. Vi analyserar även hur respondenterna hanterar det stigma de upplever att de bär på grund av att de bor i Biskopsgården.

“Jag lägger inte så mycket tid på att läsa media för jag vet ändå vad som har hänt och vad som inte har hänt här, men det jag har hört och sett av media, det är... det är överdrivet. [...] Dom skriver alltid nåt extra för att folk ska kunna snacka skit om Biskopsgården eller typ kolla ner på Biskopsgården.”

“Alltså, jag skrattar inombords. Jag tänker vad fan är det här för skit & sånt. Påhittat skit & sånt. Jag blir arg ibland också. För att dom vill bara att det ska se dåligt ut här” (Om att läsa om Biskopsgården i media).

En av våra respondenter uppger att hen har läst väldigt mycket om Biskopsgården i media den senaste tiden, eftersom det har intresserat henom. Det vanligast förekommande bland våra respondenter verkar dock vara att man slutat läsa vad media skriver om Biskopsgården eller läser mindre nu än förr, eftersom de bor i Biskopsgården och får reda på vad som hänt på andra sätt. Flera respondenter uppger att media överdriver i nyhetsrapporteringen, att det som skrivs inte stämmer överens med verkligheten och att de som skriver inte vet mycket om bakgrunden till händelserna. Flera respondenter uppger att de inte bryr sig om vad media skriver och att det inte påverkar dem.

“Det påverkar mig ingenting faktiskt. Typ om jag läser det och råkar se det så skit samma det som dom har skrivit.

De känslor våra respondenter tar upp gällande att läsa det som skrivs om Biskopsgården är ilska, besvikelse och ledsnad. En respondent säger att medias bild påverkar henom på så vis att den påverkar andras uppfattning om Biskopsgården, och i förlängningen deras uppfattning om henom.

Ovan återgivna citat visar på att intervjupersonerna upplever att det finns en diskrepans mellan medias bild av Biskopsgården och deras egen bild av densamma. Vidare finns en upplevelse av diskrepans mellan allmänhetens uppfattning av Biskopsgården och våra respondenters uppfattning av sin egen stadsdel. Samtliga respondenter uppger utan tvekan att det är media som förser omvärlden med en negativ bild av Biskopsgården, vilket ger människor fördomar om stadsdelen och dem som bor där.

Vårt material visar på att det finns en upplevelse av att medias rapportering är överdriven. Respondenterna uppger i olika grad att medias bild inte stämmer överens med deras egen bild, eller, som någon uttrycker det, *verkligheten*. Den egna bilden av Biskopsgården är övervägande positiv, medan respondenternas upplevelse av medias bild är att den är övervägande negativ. Detta tolkar vi som att intervjupersonerna är medvetna om de fördomar som finns mot den egna stadsdelen och det stigma (Goffman 2011) de själva till följd av detta förväntas bära på. Med Jenkins (2008) begrepp kan vi se att de är medvetna om att andra människor, utifrån den bild av förorten de får via

media, kategoriserar dem på ett negativt sätt. Ungdomarna tillskrivs vissa kollektiva egenskaper som är baserade på de fördomar omgivningen får via media.

“... dom ser det såhär, på ytan, men grejen jag bor här och jag vet hur det är...”

Vi ser att flera av våra respondenter tack vare den starka känsla av gemenskap de känner med invånarna i sin stadsdel kan separera sig själva från stigmat. Några respondenter säger att de inte bryr sig, att de skrattar åt den snedvridna bilden av området. Enligt Goffman (2011) är det upplevelsen av *de egna* som gör det möjligt för den stigmatiserade att känna sig hemma och oberörd av sitt stigma. Då våra respondenter nästan uteslutande umgås i det vi utifrån Bourdieus teorier kommer att kalla *förortsfältet*, både geografiskt och umgängesmässigt, ser vi att våra respondenter i mångt och mycket omger sig med *de egna*. Ur Bourdieus perspektiv känner sig respondenterna normala i dessa fält tack vare att deras habitus har mycket gemensamt med *de egnas* habitus (Järvinen 2003). Mot bakgrund av detta har vi anledning att tro att respondenternas habitus ger dem goda förutsättningar för ett högt socialt kapital inom det fält de huvudsakligen rör sig i. Enligt Järvinen (2003) menar Bourdieu att aktörer tenderar att omge sig med andra aktörer med liknande habitus, eftersom detta ökar känslan av den egna identiteten som accepterad och normal.

“Ifall någon har den här fördomen du vet, asså Biskopsgården dom är så och så, sen bemöter mig på ett dåligt sätt du vet, så klart jag behandlar dom på ett dåligt sätt och så är fördomen fortfarande en fördom.”

Vi finner dock även exempel i vårt material som vi anser tyder på internalisering av stigmat. En respondent berättar om en bildtext hen läste på sociala medier, som hen citerar såhär: “vi är på Sjumilaskolan och bakom oss har vi det värsta gettostället i Göteborg”. Hen berättar att detta kom från en grupp ungdomar från en annan del av Sverige som besökte Göteborg och logerade på en skola i Biskopsgården. Respondenten berättar vidare att hen tror att ungdomarna skrev så då hen och några kompisar skojade med dem genom att åka moped utan hjälm och göra andra “fel grejer”, så besökarna måste tro att det var “kaos” i Biskopsgården; ett “ghettoställe”. Utifrån Jenkins (2008) kan vi se dessa händelser som ett led i en sekundär avvikelse; genom att göra avvikande handlingar framför de besökande ungdomarna och ta del av den text som delades på sociala medier blev respondenten stämplad som avvikare. Enligt både Jenkins (2008) och Goffman (2011) finns det en risk att sådana händelser leder till att individen internaliserar synen på sig själv som avvikare och börjar identifiera sig själv som sådan. Detta kan enligt Jenkins (2008) leda till en avvikarkarriär och i vissa fall även en kriminell sådan.

Flera respondenter kan inte ge oss något svar på hur andra reagerar när de berättar att de bor i Biskopsgården. De tycks inte kunna relatera till en sådan situation. Två respondenter uttrycker dock specifikt att de fått negativa reaktioner och blivit utsatta för fördomar sedan de började gymnasiet:

“Det visas oftast den sämre bilden av Biskopsgården och jag... det är inte den bilden jag har av Biskopsgården, [...] av mitt Biskop. Så, det är många som, till exempel i skolan så, har folk frågat mig är det inte läskigt att bo i Biskopsgården, och... jag tycker inte det (skratt).”

“Till exempel i skolan så, när jag berättar att jag är från Biskopsgården och så så säger folk att ja, kрим, asså, ja, dom tror att jag är lite halvkriminell så, bara för att, eller dom kanske inte ens tror det men det är nån fördom dom har...”

I det första citatet ovan beskriver respondenten hur hen i skolan konfronteras med andras bild av sin stadsdel, en bild som är annorlunda mot hens egen. I det andra citatet framkommer att respondenten har blivit kallad “halvkriminell” när hen berättat att hen bor i Biskopsgården. Respondenten öppnar för att de andra kanske inte verkligen tror att hen är kriminell, men hen blir fortfarande tvungen att utstå och på något sätt hantera dessa fördomar.

I citaten nedan beskriver en av informanterna hur det känns att konfronteras med fördomar om sin stadsdel.

“Asså, det känns inte bra i alla fall. [...] Visst man tar det såhär på ett skämtsamt sätt men [...] nu när jag började till exempel på gymnasiet och hade sagt att jag var från Biskopsgården och så så var det lite såhär, ja kriminell du vet men, det var inget stort så men nu är det väldigt, det händer saker, och man får höra så, sånt, [...] asså jag tar åt mig på nåt sätt, men inte jättemycket så... asså, det stör mig lite.”

“Det påverkar mig, alltså, det påverkar folks bild av mig, så ibland. Och... jag blir inte glad utav det för jag, [...] asså, det är inte nåt bra typ. Jag vill inte ses som halvkriminell.”

Respondenten säger att det inte känns bra att utsättas för andras fördomar. Respondenten uttrycker att hen tar fördomarna på ett skämtsamt sätt, inte på fullt allvar, men att hen ändå tar åt sig av det och att det stör henom.

Med hjälp av stigmatiseringsteorin (Goffman 2011) kan vi utifrån vårt material förstå hur respondenterna blir föremål för ett stigma som grundar sig i att de bor i Biskopsgården. När respondenten berättar var de bor *avtäcker* de sitt stigma och blir då utsatta för *de andras* fördomar (*ibid.*). De andra förväntar sig att hen har vissa egenskaper - exempelvis “halvkriminell” som i citatet ovan - bara utifrån det faktum att hen bor i Biskopsgården (*ibid.*). Detta är något som respondenterna tvingas hantera på något vis. Med hjälp av citaten ovan förstår vi att en strategi som en av respondenterna använder för detta är att “ta det på ett skämtsamt sätt”. Hen säger att det inte är någon stor grej, men att hen samtidigt tar åt sig och att det stör henom. Det är tydligt att respondenten inte vill bli kallad halvkriminell, något som för henom är uppenbart negativt och något hen inte anser sig vara.

”Jag kan känna lite såhåra, ska jag säga att jag är från Biskopsgården eller ska jag inte, ska jag bara hoppa över frågan eller nånting sånt typ... jag vet inte riktigt varför (skratt)...”

I citatet ovan beskriver en respondent hur hen ibland tvekar på om hen ska berätta att hen kommer från Biskopsgården eller inte.

Beroende på vilken typ av stigma en individ bär på kan hen välja att skyla eller avtäcka det (*ibid.*), vilket vi berört tidigare i detta kapitel. Genom att skyla sitt stigma kan

personen bli accepterad som en bland *de normala*, för att använda Goffmans (2011) ord. Det här är enligt Goffman (*ibid.*) inget enkelt val, utan ett val den stigmatiserade ofta får brottas med då det kan kännas som att man genom att skyla sitt stigma förnekar en del av sig själv. Det sista citatet ovan ser vi som ett tydligt exempel på hur en av våra respondenter, precis som Goffman (*ibid.*) beskriver, brottas med valet att skyla eller avtäckta sitt stigma.

Vi vill avsluta detta avsnitt med att citera en informant som har ett bland de andra unikt sätt att hantera konsekvenserna av medias negativa rapportering och omgivningens fördomar:

“Det negativa som står så, det får mig att vilja få det att bli nåt positivt, du vet, så jag blir mer positiv du vet. Jag blir mer så hära, ah men nu har det där hänt, nu vill vi att nåt som är bra ska hända för att ändra på det du vet. Så, så är det ju bra.”

“Jag försöker ändra på den. [...] Försöker prata med ett bättre språk eller så.”

Respondenten uppger att den negativa nyhetsrapporteringen ger honom motivation att uppträda tvärtemot fördomarna och på så vis förändra andras uppfattningar. Respondenten är fullt medveten om det stigma som omgivningen försöker sätta på honom och de andra unga invånarna i Biskopsgården, och använder denna medvetenhet för att överraska människor genom att inte uppträda utefter deras förväntningar. Beteendet kan även tolkas som ett sätt att försöka *skyla* stigmat (Goffman 2011).

Tidigare i avsnittet har vi tagit upp exempel på hur respondenterna tycks ha internaliserat stigmat. Genom att respondenten blir bemött utefter fördomar besannas fördomarna, omvänt internaliserar responderten stigmat och uppträder efter de andras förväntningar. När vi sätter detta i relation till den förra responderten, som på grund av fördomarna blev motiverad till positiv förändring, kan vi förstå lite av den komplexitet som dessa processer innebär: de informanter som agerar utefter förväntningarna kan sägas bekräfta den teori om stigmatisering som Goffman (2011) lägger fram, medan informanten som genom fördomarna sporras till ett socialt mer accepterat beteende kan användas som en empirisk kritik mot samma teori. Den senare internaliserar inte stigmat utan separerar stigmat från den egna personen. Därmed håller vi med Jenkins (2008) om att Goffmans teori om stigmatisering innehåller vissa svagheter. Som vi tolkar Goffman (2011) står individen som en passiv mottagare för stigmat, utan möjligheter att *inte* internalisera det. Vi vill hävda att flera av våra informanter, till viss del, har en förmåga att motstå extern identifikation, förmodligen för att deras interna identifikation är starkare.

Det tycks vara fler variabler än själva stigmat som påverkar den stigmatiserades sätt att hantera stigmat, det vill säga att internalisera eller inte internalisera samt att uppträda med socialt önskade eller oönskade beteenden. Vilka variabler det handlar om skulle vi vara rika om vi visste, men en inte allt för vild gissning är att det handlar om individuella egenskaper som varierar från person till person.

5.3 Förortsfältet: frigörande eller begränsande?

Detta avsnitt tar upp ett av våra viktigaste resultat i den här studien. Utifrån Bourdieus (Järvinen 2003) teorier presenterar vi här resultat och analys kring vilka fält våra respondenter rör sig i och vilken betydelse vi finner att detta har för deras strategier att hantera sitt stigma.

“Ehm, jag brukar inte hänga faktiskt i stan så... alltså, jag är här oftast då.”

“Jag känner ganska många, men dom flesta bor här faktiskt.”

“Nu när jag har börjat gymnasiet har jag lärt känna andra du vet och dom bor vid Angered, Hjällbo, lite runt. Och Torslanda.”

Ovanstående citat är exempel på svar våra respondenter gav på frågor om var deras vänner bor och vilka stadsdelar de brukar röra sig i. Samtliga respondenter uppger att de flesta av deras vänner bor i Biskopsgården. Några uppger att de sedan de började gymnasiet har fått fler vänner från andra stadsdelar. De stadsdelar som då nämns är Angered, Hjällbo, Frölunda, Kortedala och Backa. En av informanterna berättar även att hen har vänner i Torslanda. När det gäller vilka stadsdelar informanterna brukar röra sig i är “stan” och Biskopsgården återkommande svar. “Stan” definieras ibland som “centrum”, men vad som exakt menas med “stan” har vi inte rett ut närmare. På frågan om vad de gör i olika stadsdelar svarar flera respondenter att de umgås med vänner i Biskopsgården och i andra ovan nämnda stadsdelar. De umgås då främst genom att promenera omkring och hänga utomhus eller hänga på fritidsgårdar eller ungdomsföreningar. Aktiviteterna i “stan” skiljer sig lite från aktiviteterna i de andra stadsdelarna. Det är bland annat fika, gå ut och äta, gå på bio och “chilla” som respondenterna gör i stan. Som framgår bland citaten ovan uppger en intervjuperson att hen inte har något att göra i stan.

Pierre Bourdieu undviker att tala om “samhället” utan talar i stället om *det sociala rummet* (Järvinen 2003). Det sociala rummet är de arenor där människor vistas, möts och/eller kommunicerar. Det sociala rummet är uppdelat i olika *fält* (*ibid.*). Dessa fält kan vara geografiska platser med olika tydliga gränser likväl som mer svårdefinierade fält som exempelvis kretsar av umgänge. Det framgår i materialet att några av respondenterna har fått utökade umgängeskretsar sedan de började gymnasiet, bestående av nya vänner från andra stadsdelar. Om vi försöker förstå våra resultat utifrån begreppet fält ser vi att våra respondenter främst rör sig i det vi valt att kalla *förortsfältet*. Informanterna har främst, nästan uteslutande, vänner från Biskopsgården eller från stadsdelar som liknar Biskopsgården: Frölunda, Bergsjön, Kortedala, Angered, Hjällbo och Backa. Dessa stadsdelar är till stora delar miljonprogramsområden med befolkningssammansättningar som liknar Biskopsgårdens. Trots att respondenterna läser på gymnasier i olika delar av Göteborg nämner endast en av respondenterna att hen har vänner från en stadsdel som sticker ut från de ovan uppräknade: Torslanda.

Våra respondenter uppger att de inte skulle kunna peka ut en ungdom från exempelvis Majorna/Linné på stan. Vissa respondenters svar ger oss tecken på att detta beror på att de inte känner några ungdomar från denna stadsdel. Samtidigt har flera av respondenterna tydliga uppfattningar om hur de själva klär sig, och en respondent tror att

andra skulle se att hen bor i en förort om hen klädde sig i mjukisbyxor och joggingskor i stan.

Respondenterna har tydliga uppfattningar om hur *de egna* (här innefattat även ungdomar från andra förorter än Biskopsgården) klär sig, men mycket begränsade uppfattningar om hur ungdomar från andra typer av stadsdelar klär sig. Flera informanter uppger även att de kan se och framför allt *höra* skillnad på ungdomar från olika förorter, eftersom de olika förorterna har unika slanguttryck som ungdomar från en annan förort inte förstår. Ingen av våra respondenter kan ge några beskrivningar av hur ungdomar från andra stadsdelar än förorter ser ut, pratar eller uppträder. Respondenterna har svårt att relatera till situationer då de konfronteras med ungdomar från andra stadsdelar än förorter, likaså att beskriva utseendet eller uppträdandet hos dessa ungdomar. Detta anser vi stöder vår analys kring att informanterna till mycket stor del rör sig i förortsfältet.

Respondenternas begränsade rörlighet mellan olika fält hör utan tvekan till ett av de viktigaste resultaten i vår studie. Tidigare i detta kapitel har vi förstått att respondenterna identifierar sig mycket starkt med Biskopsgården, men att flera av dem har en förmåga att inte internalisera det stigma det innebär. Den naturliga följdfrågan blir för oss: *hur kommer det sig?* I Bourdieus teori om fält (Järvinen 2003) tycker vi oss hitta ett möjligt svar på den frågan. För att ta ett tydligt exempel: om vi tänker oss att alla invånare i ett samhälle skulle vara rullstorsburna skulle detta vara norm i det samhället. En person som kom spatserande på två ben skulle i ett sådant sammanhang bli avvikare. På ett liknande sätt rör sig respondenterna i vår studie i fält bland *de egna* (Goffman 2011), det vill säga bland andra människor med liknande *habitus* (uppväxtvillkor, bakgrund, klass och så vidare) (Järvinen 2003). Då de sällan konfronteras med andra fält konfronteras de inte heller särskilt ofta med sitt stigma. Att de respondenter som uppger att de sedan de började gymnasiet har fått negativa reaktioner från andra på att de bor i Biskopsgården, är något som enligt oss stöder den här teorin. Det verkar som att en ökad närvaro i andra fält även ökar de negativa upplevelsorna av stigma.

När våra respondenter talar om sin framtid är det skilda drömmar och tankar som kommer fram. Några vill läsa på högskola, några vill börja jobba direkt efter gymnasiet. Några gillar att läsa och skriva, några vill "jobba med händerna". En del vill flytta utomlands, andra kan tänka sig att bo kvar i Biskopsgården men även att testa andra städer, exempelvis för studier. Utifrån dessa resultat anser vi oss inte kunna se att stigmat påverkar respondenternas framtidsplaner; vi ser inga mönster som kan tyda på det ena eller det andra. Detta anser vi stödja vår tolkning gällande respondenternas förmåga att inte internalisera sitt stigma.

Det är dock viktigt att komma ihåg att respondenterna är eniga om att ett stigma existerar, även om de i sina reflektioner inte använder sig av just detta ord. Respondenterna tar ofrånkomligen del av det sociala rummets olika fält (Järvinen 2003) inte minst genom konsumtion av olika medier, film och internet, men självklart även genom fysiska möten med människor och platser. Detta förstår vi genom att samtliga respondenter uppger att omgivningen har framför allt negativa tankar och fördomar om Biskopsgården. Det intressanta är att samtliga respondenter trots detta hyser en stor kärlek för sin stadsdel och att flera av dem har en förmåga att *inte* internalisera stigma.

Vidare skulle den kritiske kunna välja att se det hela ur en omvänd synvinkel: kanske är det just internaliseringen av stigmat som gör att respondenterna rör sig i begränsade

fält? Om vi leker med tanken att respondenterna känner sig avvikande när de rör sig i för dem mer främmande - ur ett övergripande perspektiv mer normativa - fält, kanske de föredrar att röra sig i *förortsfältet* eftersom de där smälter in på ett bättre sätt; upplever sig mer normala (Järvinen 2003). Enligt Bourdieus teorier (*ibid.*) har aktörer en tendens att omge sig med andra aktörer med liknande habitus då det gör dem till en del av normen och ofta fungerar mer friktionsfritt.

Med dessa olika möjliga synvinklar ser vi att förortsfältet för våra respondenter kan fungera både frigörande och begränsande.

6. Slutsats

Efter att ovan ha presenterat resultat och analys av vår studie kommer vi i detta kapitel att återknyta till uppsatsens frågeställningar och utifrån dessa sammanfatta de enligt vår mening viktigaste och mest intressanta resultaten av vår studie. Vi kommer även att relatera våra resultat till den tidigare forskning vi presenterat i uppsatsen och som vi funnit i mångt och mycket stöder resultaten i denna studie. I detta kapitel för vi även diskussion kring ett par aspekter av våra resultat som vi finner extra intressanta och därför här vill passa på att lyfta till reflektion. Vi avslutar kapitlet med några förslag till vidare forskning.

Syftet med vår studie var att undersöka hur ungdomar i Biskopsgårdens identitets-skapande påverkas av den bild media förmedlar av den egna stadsdelen. Vi har arbetat utifrån följande frågeställningar:

1. På vilket sätt identifierar sig ungdomar i Biskopsgården med medias bild av deras stadsdel?
2. Hur hanterar de denna bild i sitt identitetsskapande?

Identifikation med "det verkliga" Biskopsgården

De sätt på vilka våra respondenter identifierar sig med medias bild av Biskopsgården har vi funnit mycket likartade. Det entydiga svaret tycks vara *inte*. Våra respondenter identifierar sig inte med medias bild av deras stadsdel. Samtliga respondenter anser att media överdriver eller till och med ljuger i sin rapportering, alternativt transformerar verkligheten. Medias bild stämmer inte överens med respondenternas bild av Biskopsgården, alternativt stämmer inte helt och hållet överens med verkligheten. Utifrån Jenkins (2008) teorier om identitet finner vi att respondenterna identifierar sig med den kollektiva gruppkänslan som domineras av en stark gemenskap och tillhörighet med Biskopsgården och dess invånare. Denna positiva upplevelse av den stadsdel som respondenterna beskriver som sitt hem, sin hemmaplan och "den bästa förorten" är den verkliga bilden för våra respondenter och den bild de identifierar sig med. Medias övervägande negativa bild är en bild som respondenterna tar tydligt avstånd ifrån. En bild de inte bryr sig om och skrattar åt, alternativt blir arga, ledsna och besvikna över, men som de entydigt inte identifierar sig med.

Separera sig själv från stigmat

Hur respondenterna hanterat medias bild i sitt identitetsskapande visade sig vara en komplex fråga vars svar dessutom inrymmer långt fler tolkningsmöjligheter än vad vi har utrymme att redovisa i denna uppsats. Ett direkt sätt att hantera medias bild är som omnämnt ovan att separera den från sig själv, att ta avstånd ifrån den och inte identifiera sig med den. De känslor av ilska, ledsenhet, besvikelse och spontana skratt som medias

rapportering framkallar hos flera av våra respondenter skvallrar om att de på olika sätt påverkas av rapporteringen och därmed, omedvetet eller medvetet, tvingas hantera medias bild på ett eller annat sätt.

Våra respondenter ger uttryck för att omgivningen har en övervägande negativ bild av Biskopsgården. En enhällig uppfattning är att det är media som frambringt denna bild. I vår analys tolkar vi detta som att respondenterna upplever att de är belagda med ett stigma (Goffman 2011) de bär. Vi har funnit ett antal olika strategier bland respondenterna att hantera detta stigma, vissa mer medvetna än andra.

Förortsfältets inverkan på internalisering av stigmat

Ett av våra viktigaste och samtidigt mest oväntade resultat handlar om var våra respondenter rör sig i vardagen och med vilka grupper av människor de omger sig. Vår analys visar på att våra respondenter övervägande rör sig i det vi utifrån Bourdieus teorier om fält (Järvinen 2003) valt att kalla *förortsfältet*. Vår analys visar att detta har en betydande inverkan på hur respondenterna hanterar medias bild av Biskopsgården, vilket i förlängningen är det som skapar det stigma de bär. Vår tolkning är att flera av respondenterna har en förmåga att enligt Goffman (2011) inte internalisera sitt stigma. En betydande anledning till detta finner vi vara att de till övervägande del umgås i *förortsfältet*, ett fält där deras habitus ger dem ett högt socialt kapital (Järvinen 2003) och där de umgås bland *de egna*, vilket gör dem till en bland *de normala* (Goffman 2011).

Vi vill dock öppna för en mer pessimistisk tolkning av kopplingen mellan förortsfältet och internalisering av stigmat: om man vänder på resonemanget finner vi det möjligt att det är en internalisering av stigmat som gör att respondenterna övervägande rör sig i förortsfältet. Det faktum att de tagit på sig stigmat skulle i sådant fall kunna verka begränsande för respondenterna. De bär och accepterar sitt stigma och väljer då att umgås i fältet med *de egna* där de i hög utsträckning kan undvika att konfronteras med stigmat och i stället bli en bland *de normala*. Detta utifrån Bourdieus teori om att aktörer gärna omger sig med aktörer med liknande habitus för att undvika obekväma konfrontationer och känslor av att vara avvikande (Järvinen 2003).

Respondenternas differentierade tankar om sin egen framtid ger oss emellertid anledning att tro på en mer optimistisk tolkning av resultaten, där förortsfältet verkar frigörande och våra respondenters umgänge inom detta fält faktiskt kan ses som frivilligt och frigörande. Vi kan inte finna några mönster bland våra respondenters tal om sin framtid. De har olika drömmar och planer och vi finner ingen anledning att tro att deras framtidsplaner skulle begränsas av deras stigma.

Att skyla eller avtäcka

Ytterligare ett resultat som vi vill betona i det här avsnittet gäller respondenternas strategier att hantera sitt stigma i mötet med *de andra* (Goffman 2011). En strategi är *skylning*, att försöka dölja stigmat, vilket en av våra informanter visar exempel på genom att försöka prata med ett bättre språk, för att det inte ska bli tydligt för andra att hen

kommer från en förort. Samtliga av våra informanter talar om vilka kläder de eller andra har på sig hemma i Biskopsgården och några av dem nämner att de klär sig annorlunda när de ska till stan, vilket skulle kunna vara ett annat sätt att söka skyla stigmat på. Respondenterna har även olika strategier för att hantera den *avtäckning* de gör när de visar sitt stigma, när de berättar var de bor. En strategi är att när andra skämtar om hur det är i Biskopsgården, spela med och skratta, även om det egentligen inte känns bra. En annan är att leva upp till förväntningarna på individen som följer med stigmat; att visa utomstående vad de tror att de ska få se - provokativa ungdomar, som kanske gör saker som inte är tillåtna. Till sist ser vi att flera av intervjupersonerna hanterar avtäckningen genom att framhålla känslan av stolthet över att bo i Biskopsgården och att vara en del av gemenskapen där. Detta torde kunna ses som ett sätt att försöka vända negativa attityder gentemot Biskopsgården till någonting positivt.

6.1 Vår studie i relation till tidigare forskning

Våra resultat när det gäller vilken syn boende i förorten har på medias rapportering av densamma, bekräftar de det Wingborg (2005) kommer fram till i sin studie *Bilden av förorten*. Precis som Wingborgs respondenter menar ungdomarna i vår studie att medias rapportering av förorten är felaktig. Wingborg nämner även att det särskilt är unga som anser att medias bild är felaktig och att det finns ett glapp mellan denna bild och ungas upplevda verklighet. Detta glapp blir tydligt även i vår studie; våra informanter förstår att media måste rapportera om vad som händer i förorten, men samtidigt menar de att rapporteringen leder till att människor som inte bor i förorter får fördomar om Biskopsgården, då rapporteringen är ensidigt negativ. Några av våra informanter vittnar även om det Ericsson et al. (2002) tar upp i *Miljonprogram och media: föreställningar om människor och förorter*, att när media gång på gång avbildar människor och platser på ett stereotypiskt sätt, så formar det läsarens bild, då hen får svårt att se annat än stereotyperna. Vidare menar våra informanter, precis som Ericsson et al. (2002) att det är utomstående som står för de negativa beskrivningarna, medan de som skulle kunna ge ett positivt inifrånperspektiv sällan kommer till tals.

Resultaten i vår studie visar på en uppfattning bland respondenterna att medias bild av deras stadsdel är felaktig. Detta stöder det Roivainen (2004) tar upp angående sin avhandling *Sockerbiten mitt i Skogen. Förorten som en dagstidningskonstruktion.*, där hon menar att förortens dåliga rykte är en produkt av medias odynamiska rapportering snarare än av de faktiska sociala och samhälleliga problem som finns i dessa områden. Roivainen menar vidare att förortens invånare själva uttrycker sorg över den bild media framställer av deras stadsdel, vilket vi även sett exempel på i vår studie.

Våra resultat som handlar om hanterandet av stigma bland våra respondenter visar på att de har en förmåga att separera stigmat från sig själva och i stället identifiera sig med de positiva värden den egna gruppen besitter. Detta samklingar med det som framkommer i Crocker och Majors (1989) artikel *Social stigma and self-esteem: The self-protective properties of stigma*. Utifrån tidigare empirisk forskning föreslår författarna tre strategier utifrån vilka individer i stigmatiserade grupper lyckas bibehålla en positiv självkänsla: a) att hänvisa till att negativa associationer om den egna gruppen beror på fördomar b) att jämföra sig och sina prestationer med medlemmar av den egna gruppen och inte med den ofta mer gynnade "utgruppen" och c) att selektivt förminska de egenskaper i den egna gruppen som anses dåliga och högt värdera de positiva

egenskaper som utmärker den egna gruppen. Framför allt kan vi se att den första och tredje strategin stämmer bra överens med hur våra informanter betonar de goda egenskaperna med Biskopsgården och tar avstånd från de negativa egenskaperna, vilka de entydigt hävdar att media tillskriver stadsdelen.

Vår slutsats liknar den som författarna till *Hur den stigmatiserade förorten påverkar ungdomars identitetsskapande. Hur ungdomarna upplever medias bild och hur detta påverkar deras identitet* (Andrade och Doudnik 2013) kommer fram till. De kommer fram till att ungdomarna är medvetna om vilken bild utomstående har av deras förort, men att ungdomarnas identiteter påverkas mer av gemenskapen i området än av omgivningens fördomar. Författarna ser dock det faktum att deras informanter är angelägna om att berätta om hur det *egentligen* är i deras förort, som att de till viss del är medvetna om stigmat. Även vår slutsats är av dubbel karaktär: å ena sidan säger sig våra informanter inte påverkas av omvärldens fördomar och de identifierar sig mer med den goda gemenskapen i området än med stigmat. Å andra sidan nämner några av informanterna olika strategier de har för att inte bli stigmatiserade: de klär sig annorlunda när de ska till stan, en av dem tänker på hur hen pratar för att inte bli bemött på ett fördomsfullt sätt och en annan menar att hen agerar som utomstående utifrån sina fördomar tror att hen ska agera.

6.2 Vidare forskning

Under arbetet med vår uppsats har vi fått flera uppslag med idéer om olika frågor som har beröringspunkter med vår studie och som skulle vara intressanta att forska om. Några av dem presenteras här.

Utifrån våra resultat tror vi att det skulle vara intressant att undersöka vilka faktorer som påverkar hur människor hanterar ett stigma; om de internaliserar det och lever upp till fördomarna eller om de tvärtom vill visa att fördomarna inte stämmer och försöker att motbevisa dem. Sådana faktorer skulle kunna vara personliga egenskaper, familjens position i samhället, kamratgruppen, skolans inverkan etc. Oavsett vilka faktorerna är tror vi att det skulle vara intressant att identifiera dem, då det på sikt skulle kunna motverka marginalisering.

När det gäller stigma tror vi även att det skulle vara av intresse att göra en mer psykologiskt inriktad studie där det undersöks vilka dilemman, och möjligen inre konflikter, individer ställs inför när de tvingas att brottas med att dels försöka skyla sitt stigma för att nå framgång bland *de normala*, och dels känner stolthet för sina förorter och vill fortsätta att vara en del av gemenskapen där. En sådan studie skulle kunna hjälpa till att öka förståelsen för segregation och utanförskap på individnivå och vi tror även att det skulle vara möjligt att finna många salutogena faktorer i denna studie, faktorer som skulle kunna vara viktiga att betona i det sociala arbetet i marginaliserade bostadsområden.

Då vi under vårt arbete skapat oss en hypotes om att våra respondenter kommer att känna av sitt stigma starkare när de blir äldre och på fler plan tvingas konfronteras med andra fält, skulle det vara intressant att göra en studie på samma ämne men med respondenter i målgruppen förslagsvis 20-30 år. En sådan studie skulle kunna skapa ytterligare kunskap kring huruvida förortsfältet verkar begränsande eller frigörande för

boende i Biskopsgården.

7. Referenser

Andrade, Daniela och Doudnik, Anna (2013): *Identitet och förort - Hur den stigmatiserade förorten kan påverka identitetsskapandet hos ungdomar*. Kandidatuppsats, Södertörns högskola/Institutionen för samhällsvetenskaper; Södertörns högskola/Institutionen för samhällsvetenskaper

Bozinovska, Snezana och Olsson, Daniel (2013a, 29 september): Biskopsgården - tillbaka på ruta ett. *Göteborgsposten*. (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.2077147-biskopsgarden-tillbaka-pa-ruta-ett>

Bozinovska, Snezana och Olsson, Daniel (2013b, 29 september): Utsatt stadsdel har fått miljoner. *Göteborgsposten*. (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.2077282-utsatt-stadsdel-har-fatt-miljoner>

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Crocker, Jennifer och Major, Brenda (1989): "Social stigma and self-esteem: The self-protective properties of stigma". *Psychological Review*, oktober 1989, 608-630. Tillgänglig: <http://search.proquest.com.ezproxy.ub.gu.se/docview/614302088?accountid=11162#S-10>

El Emam, Nisreen (2013, 29 september): "Att höra att det är ett dåligt ställe gör mig arg". *Göteborgsposten*. (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.2079132--att-hora-att-det-ar-ett-daligt-stalle-gor-mig-arg->

Ericsson, Urban, Molina, Irene och Ristilammi, Per-Markku (2002): *Miljonprogram och media: föreställningar om människor och förorter*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Folkhälsoinstitutet (2009): *Bakgrundsfakta om invånarna och kommunen*. *Faktablad*. Folkhälsoinstitutets officiella hemsida (elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.fhi.se/Documents/Statistik-uppfoljning/KBF/2009/14-vastra-gotalands-lan/stadsdelar-goteborg/148017-Biskopsgarden.pdf> (2013-10-01)

"Forskning som involverar barn" (odat.) (Elektronisk.) *Vetenskapsrådet*. Tillgänglig: <http://codex.vr.se/manniska1.shtml> (2013-10-13)

Goffman, Erving (2011): *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. 3. uppl. Stockholm: Norstedt

Göteborgs Stad (2012): *Befolkning och geografi i Västra Hisingen* (elektronisk) Göteborgs Stads officiella hemsida. Sökväg:
<http://goteborg.se/wps/portal/enheter/stadsdelsforvaltning/vastra-hisingens-stadsdelsforvaltning/> (2013-10-01)

Jenkins, Richard (2008): *Social identity*. 3. ed. London: Routledge

Järvinen, Margaretha (2003): Pierre Bourdieu. I: Andersen, Heine och Kaspersen, Lars Bo (red:er), *Klassisk och modern samhällsteori* (s. 401-426). Lund: Studentlitteratur.

Kvale, Steinar och Brinkmann, Svend (2009): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lalander, Philip och Johansson, Thomas (2012): *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin (odat. a) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
<http://www.ne.se/förort> (2013-12-05)

Nationalencyklopedin (odat. b) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
<http://www.ne.se/djursholm> (2013-12-05)

Nationalencyklopedin (odat c) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
<http://www.ne.se/miljonprogrammet> (2013-12-05)

Nationalencyklopedin (odat. d) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
<http://www.ne.se/lang/identitet/209858> (2013-12-07)

Nationalencyklopedin (odat. e) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
<http://www.ne.se/lang/identitet/209859> (2013-12-07)

Nationalencyklopedin (odat. e) (Elektronisk.) www.ne.se Tillgänglig:
http://www.ne.se/sve/ungdom?i_h_word=ungdom (2013-12-07)

Roivainen, Irene (2004): Förorten i pressen - Om den finländska förortsdiskussionen. I: Blomberg, H, Kroll, C, Lundström, T och Swärd, H (red:er), *Sociala problem och socialpolitik i massmedier* (s. 195-216). Lund: Studentlitteratur.

Thomassen, Magdalene (2007): *Introduktion i vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups.

“Var? När? Hur? Alla skottlossningar 2013.” (2013, 22 november) (Elektronisk.) Göteborgsposten. Tillgänglig: <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.2147352-var-nar-hur-alla-skottlossningar-2013> (2013-11-25)

Västtrafik (odat.) (Elektronisk.) www.vasttrafik.se Tillgänglig: http://reseplanerare.vasttrafik.se/bin/query.exe/sn?SGID=9021014001760000&ZGID=9021014007550000&date=2013-12-06&time=11:49&timesel=depart&start=1&L=vs_vasttrafik (2013-12-06)

Wingborg, Mats (2005): *Bilden av förorten– så ser medborgare i Hjälbo, Rinkeby och Rosengård på förorten, invandrare och diskriminering*. Integrationsverket, TCO och Gringo.

Älfvåg Sofia, Sjöholm Margareta och Reimer Margareta (2008) *Biskopsgården. Beskrivning av stadsdelen*. Stadsbyggnadskontoret. Göteborgs Stad. (Elektronisk.) Tillgänglig: <http://goteborg.se/wps/wcm/connect/78cf9956-8365-4f65-ab38-32904664423d/OPABiskopsgarden.pdf?MOD=AJPERES> (2013-12-06)

Bilaga 1: Intervjuguide

Livsberättelse

Vi skulle vilja att du börjar med att berätta lite om dig själv, vem är du?
Familj, skola, boende/BG, fritidsintressen, personlighet, bakgrund, ålder, kompisar

Kompisar/fritid

Var bor dina kompisar? Var hänger ni? Vad brukar ni göra?
Vad brukar du göra här i BG? Vad gör du i andra stadsdelar?

Identitet

Hur skulle du beskriva dig själv?
Hur tror du att andra skulle beskriva dig?
Hur tror du att nån som ser dig på stan för första gången skulle beskriva dig?
Hur vill du bli beskriven?

Klädstil

Hur skulle du beskriva din klädstil?
Vad är viktigt när du väljer vilka kläder du sätter på dig?
Har du någon speciell inspiration, någon förebild?
Tycker du att man kan se på ungdomar var i Göteborg de bor? Hur i så fall? (tror du att man kan se på dig var du bor?)

Biskopsgården

Om vi säger Biskopsgården, vad tänker du på då? (Om positiv: vad är bra? vad finns det som du skulle vilja ändra på? Om negativ: vad är dåligt? vad skulle du vilja ändra på?)
Om vi skulle ställa samma fråga till någon från Örgryte, vad tror du hen skulle svara?

Varför?

Vad skulle du vilja visa någon som inte har varit i BG?
Vilka reaktioner brukar du få när du säger att du är från Biskopsgården?
Vad tycker du om Biskopsgården?

Medias bild

Har du läst/sett/hört något i media om BG på senaste tiden?
Vad har du läst/sett/hört? (Om läst negativa saker fråga Hur tror du det kommer sig att media skriver så mycket negativt?)
Hur känns det att läsa/se/höra detta? Hur tycker du att det stämmer med verkligheten?
Pratar du och dina kompisar om det media skriver?
Hur tänker du om dig själv i förhållande till bilden som media framställer av BG?
På vilket sätt upplever du att du påverkas av det media skriver om BG?

Framtidsvisioner

Vad vill du bli när du blir stor?
Var vill du bo? Varför?